

Nota van beantwoording

Zienswijzen op de Ontwerp-omgevingsvisie Renkum 2040

1. Inleiding

Het college van burgemeester en wethouders van Renkum legde het ontwerp van de omgevingsvisie Renkum 2040 ter inzage van woensdag 29 september 2021 tot en met dinsdag 9 november 2021. De gemeente ontving binnen die periode 31 zienswijzen op de Ontwerp-omgevingsvisie. Een deel van de zienswijzen werd ingediend door inwoners van de gemeente en een deel door belanghebbende organisaties zoals bedrijven, stichtingen, verenigen of initiatiefgroepen. Het betreffen de volgende 31 zienswijzen:

1) Duitsekampweg 36, Wolfheze	17) Macharislaan 7, Wolfheze
2) Werkgroep Stromende Beken	18) Johannahoeveweg 3, Oosterbeek
3) Pensionstal Quadenoord Renkum	19) Landgoed Quadenoord - Boschbeek B.V.
4) Spechtlaan 25, 27, 29 en 31, Doorwerth	20) Vereniging Vijf Dorpen in 't Groen
5) Werkgroep Beken en sprengen	21) Bewonersgroep Klingelbeek & Schipper Bosch Projecten
6) Buurtinitiatief De Groene Wever	22) Schoolweg 16, Renkum
7) Volkstuinvereniging Airborne	23) van Spaenweg 4, Oosterbeek
8) ProRail BV	24) Waldeck Pymontlaan 9, Doorwerth
9) Initiatiefgroep '4 Landgoederen op de Helling'	25) Rijn en IJssel Energie Coöperatie
10) Spechtlaan 23, Doorwerth	26) Natuurmonumenten
11) Weverstraat 104, Oosterbeek	27) Stichting Environmental Justice
12) Bestuur Vereniging Rosande	28) Renkumseheide 6, Renkum
13) Duitsekampweg 40, Wolfheze	29) Buunderkamp 5, Wolfheze
14) Stichting (i.o.) Buitens van Renkum	30) Sara Mansveltweg 51, Wolfheze
15) Buurtcomité Johannahoeveweg	31) Stichting Renkums Beekdal
16) Zwanebloemstraat 26, Renkum	

Daarnaast verstuurde de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden een reactie nadat de termijn verstreken was. Deze reactie vormt daarmee geen formele zienswijze maar is wel opgenomen in deze Nota van Beantwoording.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 van deze Nota van Beantwoording gaan we op iedere zienswijze afzonderlijk in. Vanwege het feit dat sommige zienswijzen elkaar overlappen verwijzen we in sommige gevallen naar een antwoord op een andere zienswijze. Iedere zienswijze in deze nota kent een zelfde opbouw. Eerst volgt een samenvattende weergave van de ingediende zienswijze. Vervolgens komt de beantwoording van de gemeente Renkum aan bod. Iedere zienswijze sluiten we af met een conclusie die behandelt óf de zienswijze tot wijzigingen aan de omgevingsvisie leidt, en zo ja tot welke.

2. Beantwoording zienswijzen

Zienswijze 1

Duitsekampweg 36, Wolfheze

a) Samenvatting zienswijze

De locatie Barenbrug in Wolfheze is opgenomen als zoeklocatie woningbouw, maar deze gronden hebben een agrarische bestemming en vallen buiten de bebouwde kom. Daarmee is het onjuist om deze op te nemen binnen de contouren van het dorp. Ook is het opnemen van deze locatie tegenstrijdig met een eerder gesprek met omwonenden over de woningbouwlocatie Willemsen Naaldhout. Daarbij is juist aandacht geschonken aan de stedenbouwkundige visie over de randen van de bebouwing met het buitengebied en de ontsluiting met de Duitsekampweg waarbij de inrichting en karakter van de Duitsekampweg in stand zou moeten blijven.

b) Beantwoording zienswijze

Naast deze individuele beantwoording verwijzen we ook naar de algemene beantwoording van zienswijzen die betrekkingen hebben op woningbouwlocaties of zoekgebieden voor nieuwe bebouwing. Dit algemene antwoord is weergegeven als laatste paragraaf in dit hoofdstuk "algemeen | woningbouwlocaties en zoekgebieden woningbouw."

De deels bebouwde locatie van Barenbrug aan de Duitsekampweg ligt aan de buitenste rand van het dorp van Wolfheze. Het terrein is uitsluitend bereikbaar via de daar doodlopende Duitsekampweg. Daarna eindigt in het westen het stedelijke gebruik en begint de feitelijke (beschermde)natuur. In alle (bestemmings)plannen vanuit het verre verleden lag en ligt deze locatie in het planologische stedelijke gebied. Een agrarische functie met dieren en/of grote milieuhindercirkels is hier niet meer mogelijk. Op dit moment wordt het terrein voor een speciale agrarische functie gebruikt. Op de lange termijn is de kans dan ook groot en zeer reëel dat dit gebruik verdwijnt. Een nieuwe functie ligt hier dan voor de hand. Overigens was er in 2005- 2006 reeds sprake van dat Barenbrug zou weggaan van de locatie aan de Duitsekampweg. Toen is zelfs een voorontwerp bestemmingsplan ter inzage (vanaf 14 december 2005) voor de verplaatsing van Barenbrug naar de locatie aan de Doorwerthseheide in Heelsum. Ook toen waren er al ideeën en globale plannen voor woningbouw op de achterblijvende locatie van Barenbrug aan de Duitsekampweg. De omgevingsvisie is op dit punt dan ook niet nieuw.

Aangezien de locatie van Barenbrug aan de Duitsekampweg feitelijk de laatste en enige locatie (op een deel van het ProPersona-terrein na) is binnen het bebouwd gebied van Wolfheze en buiten de beschermde natuur rondom Wolfheze, is een toekomstig woongebied zeker denkbaar. Deze optie willen we in de omgevingsvisie dan ook open houden. Uiteraard zal tegen die tijd dat daar sprake van zal zijn bij de beoordeling van de plannen en bij het wijzigen van het planologische regiem gekeken moeten worden naar ruimtelijke aspecten, zoals bereikbaarheid, parkeren, de inbedding in de omgeving en natuurwaarden. Hiervoor zullen dan ook afspraken moeten gemaakt. Ook de dichtheid van woningbouw zal dan onderzocht worden, net als een goede (natuurlijke) inpassing waarbij dan rekening gehouden wordt met de dan bestaande omgeving en natuurwaarden.

Indiener noemt de term 'bebouwde kom' en geeft aan dat die eindigt vlak voor de locatie van Barenbrug. Dit gaat dan over het verkeersbord, dus de verkeerskundige bebouwde kom. Dat is iets anders dan wat bedoeld wordt in de ruimtelijke ordening met bebouwde kom en ook iets anders dan wat wij in de omgevingsvisie bedoelen met bebouwde omgeving. De locatie past, zoals hiervoor beschreven, binnen het in de omgevingsvisie genoemde bebouwde gebied. Overigens kan de verkeerskundige bebouwde kom met een raadsbesluit altijd worden gewijzigd, zoals dat recent is gebeurd bij de herinrichting van de Wolfhezerweg.

c) Wijzigingen in de omgevingsvisie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassingen aan de omgevingsvisie.

Zienswijze 2

Werkgroep Stromende Beken

a) Samenvatting zienswijze

De werkgroep is van mening dat het opnemen van de beekdalen alleen in het kader van veiligheidsrisico's, toerisme, recreatie en cultuurhistorie te beperkt is. Ook de problematiek van de dalende grondwaterstand is namelijk zeer ernstig. Bij een verdere afname vallen de beken droog en is ook is ook het voortbestaan van de Wodanseiken in gevaar. Daarom stellen zij voor:

- In de omgevingsvisie zou opgenomen moeten worden dat de gemeente Renkum een initiërende moet vervullen en zou een lange termijn plan gemaakt moeten worden voor herstel en watervoerendheid van de beken. Dit in samenspraak met belangrijke stakeholders.
- La Cabine zou minstens 1 miljoen kubieke meter minder grondwater mogen onttrekken en P Parenco zou in plaats van water uit de diepere grondlagen gebruik moeten gaan maken van gezuiverd Rijnwater. De gemeente Renkum zou dit moeten bepleiten bij de Provincie en opnemen in de omgevingsvisie.
- Aan de oprukkende bebouwing richting de beekdalen, met name in het deel tussen Utrechtseweg en N225, zou een halt moeten worden toegeroepen.
- De dijk van de N225, met als onderdoorgang voor de beek een duiker, vormt een landschappelijke en ecologische barrière tussen de Jufferswaard en het bovenstroomse deel van de beek. De aanleg van een gecombineerde ecopassage zou een verbinding creëren en dit zou in de omgevingsvisie moeten komen.
- In de omgevingsvisie moeten belangrijk punten uit het Waterhuishoudingsplan, Natuurgebiedsplan, Streekplan en de Watervisie van de gemeente Renkum, zoals Natuurontwikkeling en Herstel sprengen en beeklopen terugkomen.
- In de omgevingsvisie zou moeten worden opgenomen dat de mogelijkheden van infiltratie van grond- of oppervlakte water onderzocht zou moeten worden om zo de beken weer watervoerend te maken en de Wolfhezerheide te vernatten.

b) Beantwoording zienswijze

In de ontwerp-Omgevingsvisie hebben we veel aandacht voor de beekdalen en hun kwaliteiten en voor het beschermen en versterken daarvan. Dit uit zich onder andere door:

- De ambitie om de diversiteit van de vier landschapstypen in Renkum te behouden.
- De ambitie tot herkenbare en beleefbare beekdalen en het opnemen van de beekdalen met deze bijbehorende ambitie op de visiekaart landschap.
- De aparte paragraaf (p41) die we in de visie aan de beekdalen wijden.
- Het specifiek benoemen dat we vanwege de natuurlijke en landschappelijke kwaliteiten versnippering tegen willen gaan en nieuwe bebouwing op ongebruikte en onbebouwde locaties niet toe willen staan. Zelfs in delen die tot de groene ontwikkelzone horen sluiten we dit nu specifiek uit.
- De ambitie dat we de recreatie en het toerisme op landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden afstemmen.
- De ambities dat de beekdalen jaarrond watervoerend moeten zijn en dat we de daling van de grondwaterstand willen tegengaan.

Het probleem dat de werkgroep in haar reactie aanhaalt, de dalende grondwaterstand, komt dus al (zij het op hoofdlijnen) aan bod in de omgevingsvisie. We hebben er bewust voor gekozen dit op hoofdlijnen te doen omdat een omgevingsvisie nu eenmaal een integrale visie op hoofdlijnen is en geen beekdalenvisie of waterhuishoudingsvisie. In onze omgevingsvisie erkennen we het probleem en spreken we de ambitie uit hier iets aan te doen. Hóe we dit gaan doen en welke partij daartoe het initiatief heeft vergt meer onderzoek, meer detail en meer afstemming. Hiervoor zijn de andere instrumenten van de Omgevingswet 'programma' en 'omgevingsplan' beter geschikt. Buiten kijf staat dat we als gemeente maatregelen willen faciliteren daar waar we er het bevoegd gezag voor zijn.

Wel vinden we het een goede suggestie van de werkgroep om de genoemde belangrijke hoofpunten uit het gemeentelijk beleid aan te halen in de omgevingsvisie. Een deel van de genoemde plannen is echter geen gemeentelijk beleid (het waterhuishoudingsplan en streekplan bestaan niet meer, de Watervisie was wel gemeentelijk, maar is sinds 2016 opgenomen in het GRP/Beheerplan Water en Riolering). De genoemde punten natuurontwikkeling, herstel sprengen en beeklopen: bovengronds halen van ontbrekende schakels, ecopassages in beken en verminderen grondwateronttrekking zijn echter nog steeds relevant en zullen we opnemen in de visie.

De werkgroep kaart een aantal concrete initiatieven aan in relatie tot de problematiek rond de daling van de grondwaterstand. Allemaal lovenswaardige initiatieven. Mooie voorbeelden die laten zien hoe we de algemene ambities uit de visie waar zouden kunnen maken met concrete plannen. Maar ook hier vinden we het te ver gaan om dit uitgebreid op te nemen in de omgevingsvisie en denken we dat een programma een beter instrument is. Dat instrument is immers bedoeld om ambities uit de visie (de wát vraag) om te zetten naar concretere plannen (de hóe vraag). Bovendien doen we als gemeente al het nodige op dit gebied. Zo zijn we ten aanzien van de

grondwateronttrekkingen door Parenco en La Cabine binnen onze mogelijkheden agenda stellend richting de provincie (provincie is bevoegd gezag voor grondwateronttrekkingen).

Ten aanzien van de oprukkende bebouwing in het Heelsums Beekdal delen we de zorgen van de indiener. Bij de totstandkoming van de contouren van 'wonen' en 'bedrijven' op de kaartjes van de omgevingsvisie is erop gelet dat hier dan ook geen bebouwingmogelijkheden ontstaan.

Ten aanzien van infiltratie als oplossing voor de watervoerendheid van de beken merken we op dat zo'n voorstel prima aansluit op de omgevingsvisie maar dat het geen gemeentelijke taak is zo'n onderzoek uit te (laten) voeren. Dit ligt meer bij het waterschap, natuurbeheerders of de grondeigenaren. Bij concrete initiatieven gaan we hierover uiteraard graag met hun in gesprek. Na vaststelling van de omgevingsvisie is de vervolgstap het opstarten van programma's en het opstellen van een omgevingsplan. Daarbij zullen we de aangekaarte voorstellen en de reactie van de werkgroep zeker in overweging meenemen. Overigens sorteren we met de omgevingsvisie nu al voor op het opstarten van een programma voor het Renkums beekdal.

c) Wijzigingen in de omgevingsvisie

De genoemde belangrijke punten uit het gemeentelijk beleid voor de beekdalen nemen we op in de visie. Dit zijn:

- Natuurontwikkeling
- Herstel sprengen en beeklopen: bovengronds halen van ontbrekende schakels
- Ecopassages in beken
- Verminderen grondwateronttrekking.

Zienswijze 3

Pensionstal Quadenoord Renkum

a) Samenvatting zienswijze

Indiener stelt dat er in de omgevingsvisie te weinig ontwikkelruimte voor de pensionstal wordt gesteld. Ze zouden graag de mogelijkheid hebben om een vergrote kavel te herindelen, een tweede bedrijfswoning te realiseren en een nieuwe rijhal te bouwen. Daarnaast zou men graag in de omgevingsvisie terugzien dat de agrarische bestemming met mogelijkheid tot het voeren van een pensionstal /manege benoemd wordt.

b) Beantwoording zienswijze

De omgevingsvisie is een visie op hoofdlijnen voor het gehele gemeentelijke grondgebied. De ingediende zienswijze betreft een concreet verzoek voor bouwmogelijkheden en een bestemming op één individueel perceel. Gezien het karakter van de visie op hoofdlijnen kunnen we in de omgevingsvisie geen concrete uitspraken voor bouwmogelijkheden en bestemmingen op individuele percelen opnemen.

Het perceel betreft een pensionstal. In algemene zin ambiëren we met de omgevingsvisie het behouden en stimuleren van recreatie, passend bij het gebiedskarakter. Een pensionstal valt daar zeker onder. Het perceel is dan ook met een R als indicatief symbool aangeduid als recreatieve trekker op zowel de visiekaart als de kwaliteitenkaart. De ambitie die daar bij hoort is om het voorzieningenaanbod aan recreatieve functies te behouden. De locatie is een bestaande bebouwde locatie in het buitengebied, in gebruik met een stedelijke functie. In tegenstelling tot onbebouwde of ongebruikte locaties maakt de visie herontwikkeling op dat soort locaties niet per definitie onmogelijk. Het staat de indiener dan ook vrij om een plan in te dienen voor zijn voornemens tot herontwikkeling. Daarbij is het wel zaak om aantonen dat:

- Het plan bijdraagt aan ambities uit de omgevingsvisie;
- Het plan voldoet aan het toetsingskader voor initiatieven dat in de omgevingsvisie is opgenomen;
- Het plan (voor zover het binnen de provinciale groene ontwikkelzone ligt) leidt tot substantiële versterking van de kernkwaliteiten van het betreffende gebied;
- Het plan voldoet aan de voorwaarden die de visie stelt aan nieuwe bebouwing in het buitengebied. Onder de andere de aard en schaal van de ontwikkeling moet passend zijn en er mogen geen negatieve gevolgen zijn voor natuur en biodiversiteit.

We waarschuwen er wel voor dat het voornemen tot een extra woning en een rijhal op voorhand niet lijkt te passen bij deze voorwaarden. Het zal waarschijnlijk om veel bebouwing gaan en de locatie ligt grotendeels binnen GNN-gebied. De plannen klinken dan ook niet als een kleinschalige maatwerkontwikkeling waarbij sprake is van een beperkte uitbreiding van een bestaande functie.

c) Wijzigingen in de omgevingsvisie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassingen aan de omgevingsvisie.

Zienswijze 4

Spechtlaan 25, 27, 29 en 31, Doorwerth

a) Samenvatting zienswijze

Indieners verzoeken de gemeente om in de omgevingsvisie de aanduiding 'zoeklocatie woningbouw' van de voetbalvelden op het Sportpark de Waaijenberg te laten vervallen. Dit zou leiden tot verstoring van de rust, vermindering van het uitzicht, aantasting van privacy, vermindering van groen, lichthinder, verkeershinder, een sterke vermindering van de hoge natuurwaarden van de leefomgeving en een aanzienlijke daling van de waarde van woningen. Daarnaast het verzoek om hen in een zo vroeg mogelijk stadium te betrekken bij verdere planvorming m.b.t. de voetbalvelden. Indieners vragen de gemeente om andere functies te overwegen: gebruik voor andere sportactiviteiten, een vitaal sportpark of andere activiteiten die weinig hinder opleveren zoals moestuinen.

b) Beantwoording zienswijze

Naast deze individuele beantwoording verwijzen we ook naar de algemene beantwoording van zienswijzen die betrekkingen hebben op woningbouwlocaties of zoekgebieden voor nieuwe bebouwing. Dit algemene antwoord is weergegeven als laatste paragraaf in dit hoofdstuk "algemeen | woningbouwlocaties en zoekgebieden woningbouw."

Bekend is dat er op dit moment plannen zijn voor de fusie van enkele voetbalverenigingen, waaronder Duno. Dat zou in kunnen houden dat op termijn de locatie van Duno in Doorwerth vrijkomt voor een andere functie. Zeker omdat de sportvelden van Duno in het gemeentelijke beleid niet zijn opgenomen als hoofdsportlocatie. Woningbouw ligt dan voor de hand. Of dat geldt voor het hele terrein of voor een deel is nu niet bekend. Tegen die tijd zal inspraak mogelijk zijn, getoetst worden aan planologische uitgangspunten en belemmeringen. Ook zal beoordeeld moeten worden hoe en in welke vorm en aantallen en op welke locatie op het terrein woningbouw plaats zal vinden en of er deels ook andere functies mogelijk zijn. In de omgevingsvisie geven we nu enkel aan dat deze locatie op termijn van functie kan veranderen en dat woningbouw voor de hand lijkt te liggen.

c) Wijzigingen in de omgevingsvisie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassingen aan de omgevingsvisie.

Zienswijze 5

Werkgroep Beken en sprengen

a) Samenvatting zienswijze

De gemeente Renkum zou voortouw moeten nemen om de stromende beken in ere te herstellen, samen met de Provincie Gelderland, Waterschap Vallei en Veluwe en de grondeigenaren, daarom geven zij de volgende aanbevelingen:

- Streef naar een vermindering van de onttrekkingen, vooral van de grootste en op een laag punt in de sandr van Wolfheze gelegen La Cabine.
- Laat Papierfabriek Smurfit Kappa Parenco rivierwater gebruiken i.p.v. het grondwater.
- Vervang Dennenakkers op de Sandr van Wolfheze door loofbos.

b) Beantwoording zienswijze

Deze zienswijze komt overeen met een deel van zienswijze 2. De zaken die in deze zienswijze worden aangehaald komen allemaal ook in zienswijze 2 voor. Voor de beantwoording verwijzen we daarom naar ons antwoord op zienswijze 2.

c) Wijzigingen in de omgevingsvisie

In de omgevingsvisies scherpen we de passages over de beekdalen en de grondwaterstand aan door de volgende speerpunten te benoemen:

- Natuurontwikkeling

- Herstel sprengen en beeklopen: bovengronds halen van ontbrekende schakels
- Ecopassages in beken
- Verminderen grondwateronttrekking.

Zienswijze 6

Buurtinitiatief De Groene Wever

a) Samenvatting zienswijze

Het wijkinitiatief Duurzaamheid 'De Groene Wever' heeft de volgende vragen en opmerkingen:

- De omgevingsvisie stelt dat er afspraken worden gemaakt over participatie met bewoners en stakeholders (p. 57). Dit onderschrijven zij en ze tekenen daarbij aan dat de rolverdeling hierbij helder moet zijn en blijven. De Groene Wever is een buurtinitiatief en netwerkorganisatie daarin, maar niet de formele vertegenwoordiger van de buurt.
- Ze sluiten zich aan bij de genoemde kernwaarden voor participatie (p.58), namelijk transparantie, inclusiviteit en voorspelbaarheid. Vaak wordt in de praktijk een beroep gedaan op bewoners bij beleidsontwikkeling, maar participatie moet ook onderdeel zijn van programma -en projectontwikkeling. Hier dienen de kernwaarden ook van toepassing op te zijn en ook dienen hier duidelijke rollen en verantwoordelijkheden in te zijn. Ook is het belangrijk dat de gemeente participatie faciliteert.
- Vraag: Hoe worden de stappen van visie naar programma's en regels in het omgevingsplan doorlopen voor de energietransitie in Renkum? Er is namelijk een TVW, Visie Grootschalige Opwek en Omgevingsvisie. Dus wordt dit vertaald in een programma? Is dit de verantwoordelijkheid van het college? En hoe wordt participatie daarbij geregeld?
- De omgevingsvisie benoemt de groene hoofdstructuren, maar de blauwe (water) hoofdstructuren worden niet op de kaart gezet. De omgevingsvisie zou als kapstok gebruikt moeten worden voor het groenblauwe raamwerk (gemeentebreed en per dorp) en zich niet moeten beperken tot landschap en natuur, los van het onderliggend watersysteem.
- M.b.t. de hoofdgroenstructuur op dorpsniveau zien we in Oosterbeek (en andere dorpen) niet een samenhangende groenstructuur op het kaartbeeld (p.48). Ook op de gemeentebrede kaartbeelden verdwijnen deze in het vlak van de bebouwde kom, alsof hij zich hier niet doorzet.

b) Beantwoording zienswijze

Het is voor de gemeente zeer belangrijk dat de stem van de samenleving wordt gehoord. Een samenleving bouw je namelijk met z'n allen. Daarom worden initiatieven belangrijker en zet de gemeente in op ja mits, i.p.v. nee, tenzij. De opmerkingen van de Stichting worden meegenomen in het verder uitwerken van het participatiedeel. Daarbij is het zeker de bedoeling dat de gemeente faciliterend is. We betrekken de indiener graag bij het verder vormgeven van participatie.

Welke programma's er na vaststelling van de omgevingsvisie opgestart zullen worden en in welke volgorde is nog niet bekend. Het opstellen van een programma om de ambities ten aanzien van energieopwekking nader uit te werken is op zich een logische gedachte, die we zeker in overweging

zullen nemen. In het geval er een programma op wordt gesteld is inderdaad het college verantwoordelijk.

In onze beleving is de blauwe hoofdstructuur even belangrijk als de groene hoofdstructuur. Wanneer we spreken over het landschap bedoelen we daar dan ook niet alleen het groen mee, maar het samenspel van meerdere landschappelijke elementen zoals groen, water, cultuurhistorie, natuur, bodem etc. Ook wanneer we het hebben over de hoofdgroenstructuur is dit inclusief in de in die hoofdstructuur aanwezige watergangen en beken. Met het vastleggen van de vier landschapstypen in het buitengebied enerzijds en de groene hoofdstructuur in de kernen anderzijds beogen we dus wel degelijke ook het watersysteem recht te doen en te beschermen. Overigens zijn de aanwezige waterlopen wel opgenomen in de kaarten met betrekking tot het landschap.

Ten aanzien van de samenhang in de hoofdgroenstructuur: op de kaarten is de huidige en vastgestelde hoofdgroenstructuur indicatief weergegeven. De omgevingsvisie stelt dus geen nieuwe hoofdstructuur voor maar zet bestaand beleid voort. De onderdelen van die structuur staan over het algemeen wel met elkaar in verbinden en vormen een samenhangend geheel per kern. De gemeentebrede kaarten bevatten al zoveel informatie en beslaan zo'n groot gebied dat er inderdaad bewust voor is gekozen hier niet de groenstructuur van de kernen ook nog in aan te geven. Dit is daarom juist op aparte kaarten voor de dorpen gedaan, dit betekent niet dat ze er niet zijn.

c) Wijzigingen in de omgevingsvisie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassingen aan de omgevingsvisie.

Zienswijze 7

Volkstuinvereniging Airborne

a) Samenvatting zienswijze

Het bestuur van VTV Airborne is verbaasd dat zij (als contractant van de gemeente) niet actief zijn betrokken als stakeholder bij het rondsturen van de conceptvorm van de omgevingsvisie onder (maatschappelijke) organisaties of bij de enquête (p.10).

Er is grote onrust onder leden door de markering van 'zoekgebieden nieuwe bebouwing' op p. 28 en 44 ter hoogte van de Airborneweg, waarlangs het volkstuincomplex zich uitstrekt. Juist door hun bijdrage aan de genoemde ambities in de visie, is dit teleurstellend.

Renkum wil koploper zijn op het gebied van duurzaamheid (p. 26). Het uitgangspunt van de vereniging is zoveel mogelijk ecologische teeltwijzen te gebruiken en aandacht voor flora en fauna. De natuurvriendelijke functie van het terrein vormt zo een uitstekende overgang tussen het stedelijke gebied aan de zuidzijde en het geleidelijk groener wordende landschap te noorden ervan en maakt daarmee onderdeel uit van de groene verbindingszones waar de Omgevingsvisie in verscheidene passages de nadruk op legt.

Op p. 26 wordt genoemd dat maatschappelijke partners hard nodig zijn om de ambities waar te kunnen maken. Er is bijvoorbeeld in 2015 gestart met de moestuinvereniging VTV Airborne. Ook worden er elk jaar klusdagen en werkacties georganiseerd en aangesloten op de Burendag/NL Doet. Het ledenbestand en wachtlijst blijft groeien. Door Covid-19, maar ook door de weinig mogelijkheden door steeds meer hoogbouw etc. onder de wachtenden zijn ook statushouders aanwezig, inmiddels is een viertal inmiddels toegetreden tot de vereniging. - De bezigheden van de vereniging passen goed bij positieve gezondheid (p.19)

Door al deze bijdragen is de vereniging van mening dat zij een belangrijke bijdrage kunnen hebben in het realiseren van ambities en ontwikkelingen die in de omgevingsvisie worden geschetst. Er is inderdaad een dringende noodzaak voor woningbouwlocaties, maar er wordt een overaanbod geschetst van kantoorlocaties en bedrijventerreinen (p.22) en hier zouden mogelijkheden voor woningbouw gevonden kunnen worden. Moestuin -en volkstuingrond is namelijk schaars. Daarom het dringende verzoek om de huidige bestemming in het bestemmingsplan te behouden, te weten: groen, functie: volkstuinen.

b) Beantwoording zienswijze

Naast deze individuele beantwoording verwijzen we ook naar de algemene beantwoording van zienswijzen die betrekkingen hebben op woningbouwlocaties of zoekgebieden voor nieuwe bebouwing. Dit algemene antwoord is weergegeven als laatste paragraaf in dit hoofdstuk "algemeen | woningbouwlocaties en zoekgebieden woningbouw."

Uiteraard is de vereniging als contractant van de gemeente een belangrijke belanghebbende. De omgevingsvisie beslaat echter het gehele gemeentelijke grondgebied met daarin alle aanwezige bedrijven, instellingen, verenigingen en voorzieningen. Het is ondoenlijk om deze allemaal individueel uit te nodigen. We hebben daarom zeer zorgvuldig gecommuniceerd dat er stakeholders en inwoners bijeenkomsten waren, op diverse uiteenlopende manieren. Het is daarna aan belanghebbenden zelf om hier wel of geen gehoor aan te geven.

De visie geeft een denkrichting voor toekomstige gebruik naar woningbouw van de volkstuinlocatie op gemeentegrond in de Airbornebuurt. Die denkrichting is niet nieuw. Die is er al heel lang. Dat wil niet zeggen dat er ook daadwerkelijk woningen komen in de toekomst dan wel dat de volkstuinen helemaal weg zullen gaan. Maar het is wel een van de weinige gemeentelijke locaties met bestaand stedelijk gebruik die niet in een gebied ligt met beschermende natuurlijke regimes. Uiteraard begrijpen wij de behoefte aan volkstuinen en de maatschappelijke / sociale functie daarvan. Dat wil niet zeggen dat hier niet ook deels woningbouw mogelijk zou zijn, dan wel dat (een deel van) de volkstuinen ook niet op een andere locatie zouden kunnen plaatsvinden. Woningbouw op een andere locatie (buiten) het dorp kan echter niet zomaar. Om deze reden willen we de optie tot woningbouw in de omgevingsvisie open laten en merken we de locatie aan als zoekgebied.

Uiteraard zal tegen die tijd dat er sprake van woningbouw zal zijn bij de beoordeling van de plannen en bij het wijzigen van het planologische regiem gekeken moeten worden naar ruimtelijke aspecten, zoals bereikbaarheid, parkeren, het eventueel bieden van een nieuwe volkstuinlocatie, de inbedding in de omgeving en de natuurwaarden.

c) Wijzigingen in de omgevingsvisie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassingen aan de omgevingsvisie.

Zienswijze 8

ProRail BV

a) Samenvatting zienswijze

ProRail heeft een visie op de omgeving van het spoor, deze delen ze graag met de gemeente, zodat deze meegenomen kan worden:

<https://www.prorail.nl/siteassets/homepage/samenwerken/overheden/documenten/prdocument-prorail-en-de-omgevingsvisies.pdf>

Als de visie wordt uitgewerkt in ruimtelijke plannen dan verzoekt ProRail om de volgende aspecten op te nemen:

- Gebruik de meest recente gegevens in relatie tot externe veiligheid in relatie tot Railverkeer (Basisnet).
- Gebruik de meest recente gegevens in relatie tot Geluid in relatie tot Railverkeer (Geluidproductieplafonds).
- Indien de Omgevingsvisie en alle in de toekomst daarop gebaseerde ruimtelijke plannen, bebouwing dicht bij het spoor mogelijk maken, kan trillinghinder ontstaan. In het kader van de goede ruimtelijke ordening en de zorgvuldige voorbereiding van besluiten raadt ProRail u aan om het aspect trillinghinder af te wegen. ProRail raadt dan ook aan om het aspect trillingen te betrekken bij de Omgevingsvisie en alle in de toekomst daarop gebaseerde ruimtelijke plannen.
- In de Omgevingsvisie zijn percelen opgenomen die in eigendom zijn van Railinfratrust B.V./ProRail B.V. ProRail merkt in dit kader op dat deze percelen - zonder nadrukkelijke toestemming van ProRail - niet mogen worden gebruikt. ProRail verzoekt u tevens alle percelen van ProRail te voorzien van de bestemming Verkeer-Railverkeer.
- ProRail verzoekt de gemeente om haar - vooruitlopend op de Omgevingswet - actief te betrekken bij het verder ontwikkelen van bouwplannen in de directe nabijheid van de spoorbaan.
- ProRail verzoekt om contact op te nemen met ProRail indien de door de gemeente voorgestelde visie en alle in de toekomst daarop gebaseerde ruimtelijke plannen effect kunnen hebben op de bestaande overwegen in de gemeente. Ook verwijst ProRail naar de Beleidsagenda Spoorveiligheid 2020 -2025 waarin het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat haar visie op overwegveiligheid heeft beschreven.

- In verband met het borgen van de stabiliteit van de spoorbaan met bijbehorende voorzieningen mag het waterpeil niet wijzigen en dient geborgd te worden dat werkzaamheden geen invloed hebben op de stabiliteit van de spoorbaan met bijbehorende voorzieningen.
- Voor het uitvoeren van werkzaamheden in de nabijheid van de spoorbaan dient rekening gehouden te worden met het bepaalde in artikel 19 van de Spoorwegwet.
- ProRail verzoekt om zorg te dragen dat gronden die momenteel voorzien zijn van de bestemming Spoorwegdoeleinden of Railverkeer, deze bestemming ook in de toekomst zullen behouden. Ook verzoekt ProRail de gemeente om geen dubbelbestemmingen mogelijk te maken.

b) Beantwoording zienswijze

De aspecten die pro-rail noemt zijn allemaal van belang, maar ontstijgen veelal het detailniveau van de omgevingsvisie. Met de omgevingsvisie geven we op hoofdlijnen onze ambities weer. Daarbij noemen we ook een goede bereikbaarheid per openbaar vervoer en het belang van onze stations in Oosterbeek en Wolfheze. Ook streven we naar een gezonde en veilige leefomgeving met zo weinig mogelijk milieuoverlast. Daartoe behoren ook aspecten die in relatie staan met de spoorweginfrastructuur, zoals geluid, trillingen en externe veiligheid. Hoewel we dit niet specifiek noemen in relatie tot het spoor, speelt de omgevingsvisie dus in hoofdlijnen wel in op dit soort milieu-planologische zaken. We hebben er bewust voor gekozen om dit als algemene ambitie voor een gezonde leefomgeving te houden en niet direct aan spoorweginfrastructuur te koppelen omdat we dit anders bij ieder aspect zouden moeten adresseren, bijvoorbeeld bij wegen, bedrijven, ondergrondse infrastructuur, energievoorziening. Door het als algemene ambitie te behandelen is het juist een overkoepelend streven dat ook voor projecten in relatie tot spoorweginfrastructuur van kracht is. We zijn er van overtuigd dat de ambities die we in onze visie uitdragen goed aansluiten op de gedetailleerdere punten die pro-rail inbrengt. Bij de uitwerking in mogelijke programma's en bij het opstellen van het omgevingsplan zullen deze gedetailleerdere punten uiteraard wel een plek kunnen krijgen en zullen we de inbreng van pro-rail zeker meenemen.

c) Wijzigingen in de omgevingsvisie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassingen aan de omgevingsvisie.

Zienswijze 9

Initiatiefgroep '4 Landgoederen op de Helling'

a) Samenvatting zienswijze

Als onderdeel van het landgoed Hartenstein is op bladzijde 48, Visiekaart Oosterbeek, de noordoostzijde van het park met het Airborne Museum, restaurant Klein Hartenstein en de voormalige schoollocatie aan de Talsmalaan aangewezen als 'woningbouwlocatie of zoekgebied voor woningbouw'. Landgoed Hartenstein maakt deel uit van de hoofdgroenstructuur. Voor de locatie van het oude schoolcomplex aan de Talsmalaan moet niet het doel zijn deze om te zetten in een woningbouwlocatie, maar in te zetten op een gebiedstransformatie die recht doet /aansluit bij landgoed Hartenstein met zijn Rijksmonumenten. Zie 'Glinsterend in het Groen', Visie

Landgoederen en Buitenplaatsen 2018 (pagina 70-71). De bijzondere locatie stelt hoge eisen aan landschappelijke inpassing, vormgeving, parkeren en routing. Dit zou in tekst en kaartbeeld (de 'visiekaart' op pag. 48 en de 'omgevingskaart gemeente breed' op pag. 28) tot uiting moeten komen.

b) Beantwoording zienswijze

Naast deze individuele beantwoording verwijzen we ook naar de algemene beantwoording van zienswijzen die betrekkingen hebben op woningbouwlocaties of zoekgebieden voor nieuwe bebouwing. Dit algemene antwoord is weergegeven als laatste paragraaf in dit hoofdstuk "algemeen | woningbouwlocaties en zoekgebieden woningbouw."

Het klopt dat de noordoostelijke hoek is aangewezen als woningbouwlocatie. Hiermee bedoelen we echter de voorziene planontwikkeling in het projectgebied van het project Talsmalaan, op de locatie van de voormalige Pieter Reijenga M.A.V.O.. Het is nog onduidelijk welke functies in dit projectgebied zullen worden onder gebracht, maar wonen is zeker een mogelijkheid. Op de visiekaarten in de ontwerp-omgevingsvisie is de rood gekleurde locatie inderdaad wat groter getekend dan het projectgebied van het project Talsmalaan. Dit zullen we aanpassen in de omgevingsvisie. Bij de nadere uitwerking van het project Talsmalaan zal zeker aandacht besteed worden aan het behouden en verhogen van de kwaliteiten van deze bijzondere locatie en aan het tegemoet komen aan de wensen en behoeften van de inwoners van Oosterbeek.

c) Wijzigingen in de omgevingsvisie

Deze zienswijze leidt tot kleine aanpassingen aan de visiekaart gemeentebreed en de visiekaart Oosterbeek. De woningbouwlocatie wordt hier meer indicatief en meer in overeenstemming met de plannen van de initiatiefgroep zelf weergegeven.

Zienswijze 10

Spechtlaan 23, Doorwerth

Deze zienswijze is gelijk aan zienswijze 4. Voor zowel de samenvatting als de beantwoording verwijzen we daarom naar zienswijze 4

Zienswijze 11

Weverstraat 104, Oosterbeek

a) Samenvatting zienswijze

Indiener geeft in de zienswijze aan:

- Het ontbreken van duidelijk onderscheid en de status van privébezit, semi-openbaar en openbare ruimte in de omgevingsvisie, dient gecorrigeerd te worden.
- Aangezien participatie en initiatief belangrijke pijlers zijn van de omgevingswet is het vanzelfsprekend een onderdeel van de omgevingsvisie. In deze visie wordt aangegeven dat

participatie nog verder moet worden uitgewerkt. Wel worden er vier kernwaarden genoemd: voorspelbaarheid, inclusiviteit, transparantie en mate van participatie. Ten aanzien van inclusiviteit geeft ze aan dat het niet alleen over breder denken dan het eigen belang mag gaan maar dat direct betrokkenen expliciet een stem of invloed gegeven moet worden. De laatste kernwaarde over de mate van participatie ondermijnt de drie bovengenoemde waarden, want wanneer participatie slechts uit het informeren van mensen bestaat zonder een mogelijkheid voor wederhoor te bieden is er geen sprake van voorspelbaarheid, inclusiviteit noch transparantie. De Kernwaarden bij initiatief en participatie zijn zo belangrijk dat ze eigenlijk bij iedere inwoner op de deurmat moeten komen of verteld en toegelicht wanneer je echt inclusief wilt zijn.

- Daarnaast mist zij een heldere definitie van de begrippen initiatief en participatie. Bij het onderdeel participatie bij uitvoering van de omgevingsvisie (5.5, p. 58) dienen bepaalde aannames, zoals faciliteren en het toetsen op draagvlak en betrokkenheid van stakeholders, te worden toegelicht.
- Indien het onderwerp 'participatie' nader uitgewerkt wordt in een nog op te stellen participatienota of zoals in de ontwerp omgevingsvisie Renkum 2040 genoemde participatieverordening is meer zorgvuldigheid nodig in de beschrijving van initiatief en participatie in deze ontwerp omgevingsvisie. Zonder toelichting en definities benoemd en gevraagd kan de omgevingsvisie wat indiener betreft geen formele status krijgen.

b) Beantwoording zienswijze

De omgevingsvisie is een visie op hoofdlijnen. Die visie heeft betrekking op alle gronden binnen het grondgebied van de gemeente Renkum. De visie heeft dus niet alleen betrekking op openbaar gebied maar ook op privégronden.

De aandacht aan en het belang van een goede participatie wordt door zowel de indiener als de gemeente gedeeld. Participatie is van groot belang voor de invulling van de leefomgeving. De omgevingsvisie geeft de ontwikkelingen van de leefomgeving op hoofdlijnen aan en de processen waarlangs daar invulling aan wordt gegeven. De vier kernwaarden zijn leidend bij het verder vormgeven van het participatiebeleid. We delen de mening niet dat die tegenstrijdig zijn. De mate van participatie kan verschillen al naar gelang belang of gebied. In de uitwerking zal hier verder aandacht aan worden besteed. Naar de precieze definiëring van inclusief wordt daarbij nog gekeken.

c) Wijzigingen in de omgevingsvisie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassingen aan de omgevingsvisie.

Zienswijze 12

Bestuur Vereniging Rosande

a) Samenvatting zienswijze

Het bestuur van de Vereniging Rosande geeft aan dat het onduidelijk is wat wordt bedoeld met: "Bij het versterken van de recreatieve mogelijkheden benutten we bestaande mogelijkheden, zoals bij het Gat van Moorlag en de Rosandepolder, op een bij Renkum passende manier. Zorgen voor goede verbinding en samenhang met de omgeving staat hierbij de komende jaren centraal. We zoeken naar een goede balans tussen natuur, wonen en recreatie...". Wat wordt verstaan onder "een goede balans tussen natuur, wonen en recreatie" en "op een bij Renkum passende manier"? Dit geldt tevens voor de termen rondom recreatie: de "R" in de gebiedsplaatjes wordt omschreven als "(behoud van) sterk aanbod recreatie/cultuur" op p. 28 en 69.

Daarnaast vraagt ze of het type recreatie in het document kan worden verduidelijkt. Rondom het gat van Moorlag gaat dit om recreatie, expliciet vanuit natuurbeleving. Ook is de definiëring van de locaties erg onduidelijk. Er wordt door de gehele tekst heen verschillende namen gegeven aan dezelfde, verschillende of overlappende gebieden, zoals Gat van Moorlag, Rosandepolder en Rosandepas.

Daarnaast het verzoek om:

- Het Gat van Moorlag en directe omgeving de provinciale status van Gelders Natuurnetwerk te laten behouden en hier gemeentelijk beleid op te maken voor een vorm van extensieve recreatie. Dit Gelders Natuurnetwerk is beschermd volgens de regels voor bescherming en ontwikkelingsmogelijkheden, vastgelegd in de Omgevingsvisie Gaaf Gelderland. Bovendien bevindt deze locatie zich binnen 500m tot 2000m van Natura 2000-gebied. Er kan sprake zijn van effecten op het Natura 2000-gebied als er milieu- of natuur belastende recreatie wordt ontwikkeld. Ook bestaat er dan de mogelijkheid tot schade aan beschermde plant- en diersoorten.
- Het gemeentelijke beleid rond het Gat van Moorlag te baseren op de al gemaakte afspraken en beheersplannen tussen de Gemeente Renkum, K3, Jongerenraad en de bewoners van de Rosandepolder. Zoals in de visie wordt beschreven, dient er een balans te bestaan tussen natuur, wonen en recreatie. Middels de succesvol uitgevoerde pilot, is deze balans gevonden.
- Het provinciale en gemeentelijke beleid zodanig te formuleren dat het duidelijk is dat er uiteraard geen plaats is voor enige vorm van bebouwing of toename van faciliteiten voor recreatie en het wonen op water in of rond het Gat van Moorlag.

b) Beantwoording zienswijze

We kunnen ons voorstellen dat enkele passages tot onduidelijkheden leiden. We zullen de visie verduidelijken. Met het 'benutten van bestaande mogelijkheden' bedoelen we dat we geen specifieke nieuwe gebieden tot recreatiegebied willen omvormen maar dat we juist uitgaan van de gebieden waar nu ook al sprake is van recreatie. Zoals de watergebonden recreatie in de zuidwestelijke plas in de uiterwaarden van de Rosandepolder. In die gebieden willen we de recreatie behouden, versterken en in goede banen leiden.

Met 'op een bij Renkum passende manier' bedoelen we dat we voor de maat, aard en schaal uitgaan van het huidige Renkumse recreatieprofiel. Geen intensieve, drukke attracties dus, maar meer extensievere vormen van recreatie en natuurbeleving. Daar waar wel sprake is van wat

drukkere gebieden (zoals de zuidwestelijke plas in de Rosandepolder) zetten we ons in om dit in goede banen te leiden, de veiligheid te garanderen en de overlast te beperken.

De huidige situatie zorgt wel voor overlast en is ook niet veilig genoeg. In onze visie geven we daarom aan dat we deze situatie willen verbeteren. De visie is echter niet dermate concreet dat we daarbij specifiek aan kunnen geven hoe we dit willen doen en welke exacte functies er wel en niet denkbaar zijn. Dus ook het expliciet uitsluiten van enige vorm van bebouwing willen we daarin niet opnemen. Dit zullen we nader uit moeten werken in een gebiedsvisie, een programma of in het omgevingsplan waarin we dieper op deze zaken in kunnen gaan dan in de omgevingsvisie.

Duidelijk is dat vanuit deze omgevingsvisie de veiligheid, de beperking van de overlast en het waarborgen van natuurbeleving ten alle tijden een belangrijke plaats daarbij in zullen nemen.

Duidelijk is ook dat de nadere plannen in samenspraak met belanghebbenden zoals uw vereniging plaats zullen vinden. Als ook met de provincie als het gaat om de regels voor ruimtelijke ontwikkelingen binnen het Gelders Natuurnetwerk en de Groen Ontwikkelingszone, zoals die zijn opgenomen in de Omgevingsvisie en Omgevingsverordening Gelderland.

Ten slotte zullen we in de benaming consequenter zijn en onduidelijkheden voorkomen. We spreken van de Rosandepolder als het gaat om het gebied in zijn geheel (de uiterwaarden bij Oosterbeek dus) en over de zuidwestelijke en noordoostelijke plassen in de Rosandepolder als het specifiek over die plassen gaat.

c) Wijzigingen in de omgevingsvisie

Deze zienswijze leidt tot enkele tekstuele aanpassingen aan de omgevingsvisie. We zullen conform bovenstaand antwoord verduidelijken wat we bedoelen met 'bestaande mogelijkheden' en een 'bij Renkum passende manier'. Ook zullen we consequenter in de benaming van de gebieden zijn op de hierboven aangegeven manier.

Zienswijze 13

Duitsekampweg 40, Wolfheze

a) Samenvatting zienswijze

De locatie Barenbrug in Wolfheze is opgenomen als zoeklocatie woningbouw, maar deze gronden hebben een agrarische bestemming en vallen buiten de bebouwde kom. Daarmee valt het gebied buiten de gestelde voorwaarden. Daarnaast verzoekt indiener de raad de transformatie van de voetbalvelden naar bredere "Omnisport" activiteiten op de huidige locatie af te wijzen. Gelet op alle praktische en formele beperkingen die er tegen niet sport-gerelateerde bestemmingen in dit gebied zijn is het aan te bevelen om de zogenaamde "Omnisportactiviteiten" inclusief de overbodige voetbalvelden te verplaatsten naar een centrale locatie dicht bij het NS station van het dorp. Zo ontstaat er een concentratie van maatschappelijke en culturele voorzieningen op een centrale plek. Overigens wordt een verplaatsing van de voetbalvelden binnen afzienbare tijd sowieso noodzakelijk aangezien de velden gedurende lange tijd (1 a 2 Jaar) moeilijk tot niet bereikbaar zullen zijn vanuit Wolfheze Zuid, Renkum en Oosterbeek vanwege de geplande aanleg van de spoorwegondertunneling. Daarnaast is indiener van mening dat Wolfheze te klein is om uitsluitend

te bouwen voor eigen bevolking en dat de stelling op p49 over het weren van Randstedelingen tot verkeerde conclusies leidt.

b) Beantwoording zienswijze

Deze zienswijze overlapt met de zienswijze 1 ten aanzien van het punt over de woningbouwlocatie. Voor dit deel van het antwoord verwijzen we daarom naar het antwoord bij zienswijze 1.

Ten aanzien van het deel van de zienswijze dat betrekking heeft op de aangrenzende sportlocatie geldt het volgende aanvullende antwoord:

Samen met voetbalvereniging hebben wij de ambitie en steunen wij de plannen voor het omvormen van het sportterrein Wodanseck van het huidige gebruik voor voetbal naar omnisportactiviteiten. Daarbij wordt naast de huidige toegestane sportmogelijkheden ook eventueel sportieve recreatie en maatschappelijke sport mogelijk. Dit sluit aan bij de ontwikkeling die reeds gaande is. Uiteraard zal hierbij gekeken moeten worden naar ruimtelijke factoren als parkeren en effecten op de omgeving. Verplaatsing van enkele sportvelden naar een andere locatie is niet mogelijk. Daarvoor is geen ruimte en gelden er ook beperkende natuurbeschermingsregimes rondom Wolfheze.

c) Wijzigingen in de omgevingsvisie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassingen aan de omgevingsvisie.

Zienswijze 14

Stichting (i.o.) Buitens van Renkum

a) Samenvatting zienswijze

De stichting schrijft in hun zienswijze:

- In de omgevingsvisie wordt, in de lijn van de Omgevingswet, veel belang gehecht aan participatie van inwoners en stakeholders. Als bewonersinitiatief 'Buitens van Renkum', dat zich richt op herstel en vernieuwing van de landgoederen in Renkum, zijn wij het hier van harte mee eens. De visie stelt (pag. 57) dat over deze participatie afspraken moeten worden gemaakt. Dit laatste onderschrijven wij: bij vernieuwing en onderhoud van de landgoederen werken wij graag samen met gemeente en andere stakeholders. Rolverdeling en mandaat moeten helder zijn. Ook zou de gemeente ruimhartig moeten faciliteren in participatie.
- De omgevingsvisie markeert het belang van de landgoederen in Renkum als onderdeel van de hoofdgroenstructuur (p. 39,40). Temeer waar de Omgevingsvisie veel belang hecht aan participatie, verdienen, juist waar het gaat om de ambitie voor de landgoederen, participatie en inzet van vrijwilligers bij vernieuwing en onderhoud van de landgoederen een prominente plaats in de Omgevingsvisie. Het bewonersinitiatief 'Buitens van Renkum' (stichting i.o.) wil zich met andere stakeholders sterk maken voor herstel en vernieuwing van de landgoederen conform en in overeenstemming met de Visie 'Glinsterend in het groen'. Om het belang van de Visie 'Glinsterend in het groen' te borgen in de lijn van de omgevingswet, doen wij de

suggestie deze visie als (regelmatig te actualiseren) 'programma' in het kader van de omgevingswet vast te stellen. Dit onder voorwaarde dat bewonersparticipatie en zeggenschap van de raad daarbij recht wordt gedaan; het lijkt er immers op of programma's louter een verantwoordelijkheid van het college zijn.

- De omgevingsvisie benoemt de groene hoofdstructuren gemeentebreed en per dorp (pag. 28 Visiekaart Gemeentebreed, pag. 44 e.v. per dorp, pag. 75 kaartbeeld Kenmerken en kwaliteiten landschap). De 'blauwe' (water) hoofdstructuren worden niet of nauwelijks op de kaart gezet. Dit moet sterker tot uitdrukking komen.

b) Beantwoording zienswijze

De vragen ten aanzien van participatie zien we als een bevestiging dat indiener en gemeente allebei het belang van een goede participatie inzien. Graag betrekken we de indiener bij de verdere uitwerking.

Net als de stichting onderschrijven we als gemeente de waarde van de landgoederen in onze gemeente en is de visie 'glinsterend in het groen' ook ons uitgangspunt. In de omgevingsvisie noemen we de visie 'glinsterend in het groen' dan ook specifiek als het beleid waar we van uit gaan. We vinden het dan ook fijn om te horen dat de stichting zich in wil zetten om de ambities uit die visie waar te maken. We kunnen ons een programma voor het waarmaken van die ambities op één of meerdere van de landgoederen op zich goed voorstellen. Welke programma's er na vaststelling van de omgevingsvisie opgestart zullen worden en in welke volgorde is echter nog niet bekend. Wanneer we na het vaststellen van de omgevingsvisie de volgende fase ingaan en we daadwerkelijk met programma's aan de slag gaan zullen we dit zeker in overweging nemen. Het klopt dat het opstellen van zo'n programma inderdaad een verantwoordelijkheid van het college is. Ook in dat geval hechten we echter grote waarde aan een zorgvuldig participatieproces volgens de genoemde kernwaarden.

Voor wat betreft de zienswijze over de groenblauwe hoofdstructuur verwijzen we naar ons antwoord daarover bij zienswijze nr. 6 die deels over ditzelfde punt ging.

c) Wijzigingen in de omgevingsvisie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassingen aan de omgevingsvisie.

Zienswijze 15

Buurtcomité Johannahoeveweg

a) Samenvatting zienswijze

De zienswijze heeft betrekking op het terrein van Mill Hill. Vrijland (voormalig Mill Hill) is omschreven als 'woningbouwlocatie of zoekgebied woningbouw'. Dit zou betekenen dat de huidige gebouwen een andere functie krijgen dan verzorging/maatschappelijk en dit kan de nieuwe eigenaar in de kaart spelen om hier projectontwikkeling op te doen. Dit heeft in onze zienswijze een te grote impact op de natuurwaarde (oa Natura 2000, Gelders Natuur Netwerk),

landschappelijke waarde (landschapsvisie), archeologische vindplaatsen en de ongeschikte infrastructuur. Ook geven zij aan dat onlangs het eigendom van Vrijland overgegaan is op een projectontwikkelaar die qua waardeontwikkeling groot voordeel heeft van de functiewijziging. Dat lijkt ons niet het goede motief om als gemeente de functie te wijzigen in 'zoekgebied woningbouw'. De suggestie wordt nu gewekt dat dit wel zo is. Indieners vragen zich dan ook om af te zien van dit voornemen en de bestaande bestemming 'zorg' te handhaven voor deze locatie en om een krachtig natuurbeschermingsregime te hanteren rondom de actuele plannen om Vrijland grootschalig te verbouwen.

b) Beantwoording zienswijzen

Naast deze individuele beantwoording verwijzen we ook naar de algemene beantwoording van zienswijzen die betrekkingen hebben op woningbouwlocaties of zoekgebieden voor nieuwe bebouwing. Dit algemene antwoord is weergegeven als laatste paragraaf in dit hoofdstuk "algemeen | woningbouwlocaties en zoekgebieden woningbouw."

Een vergelijkbare reactie als deze is al eerder gegeven door indieners op het concept van de omgevingsvisie voor de zomer van 2021. Naar die reactie verwijzen wij dan ook mede. Bekend is dat functie van Mill Hill (huisvesting van / bewoning door paters) eindig is. Een andere functie van deze grote bebouwde en (zorg)woon-gerelateerde functie ligt dan voor de hand. Zeker omdat het feitelijke gebruik nu al vele jaren erg schuurt tegen regulier wonen. Daarnaast verandert zorg-gerelateerd wonen ook al jaren. Omvormen naar (deels) gewone woningen is dan ook een logische en denkbare ambitie. Uiteraard zal tegen die tijd dat daar sprake van zal zijn bij de beoordeling van die plannen en bij het wijzigen van het planologische regime gekeken moeten worden naar ruimtelijke aspecten, zoals bereikbaarheid, parkeren, de inbedding in de omgeving en natuurwaarden.

c) Wijzigingen in de omgevingsvisie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassingen aan de omgevingsvisie.

Zienswijze 16

Zwanebloemstraat 26, Renkum

a) Samenvatting zienswijze

Indiener feliciteert de gemeente met de prachtige omgevingsvisie voor Renkum in 2040. Prachtige plannen, gedurfd, met oog voor klimaat, biodiversiteit en de toekomst. De zienswijze is gericht op het Parenco terrein en de grote stankcirkel er omheen de strop waarin het dorp Renkum in deze plannen vrijwillig haar nek lijkt te blijven leggen. De Parenco is relatief maar een kleine werkgever en zorgt ervoor dat mensen die naar een woning zoeken Renkum links laten liggen. Er staan vele winkelpanden leeg. Vele inwoners hebben door de enorme aantasting van het woongenot door Parenco Renkum al verlaten. En nog veel meer zouden dat op korte termijn willen doen en indiener ook. Ook kan er niet gebouwd worden door de stikstof die Parenco al uitstoot en het gebrek aan stikstofruimte van de gemeente daardoor. De aanwezigheid van Parenco heeft volgens indiener een

negatieve impact op de ambitieuze groene plannen, de biodiversiteit, de bouwplannen, de recreatie. Ook wat betreft de aardwarmte heeft hij grote twijfels. Daarnaast haalt hij alternatieven aan die zijn genoemd in de Gelderlander voor Parenco.

b) Beantwoording zienswijze

Smurfit Kappa Parenco (SKP) wordt in deze omgevingsvisie niet wegbestemd. Hoewel de inrichting binnen onze gemeentegrenzen ligt is de provincie bevoegd gezag voor de omgevingsvergunning. SKP levert een (belangrijk) aandeel in de werkgelegenheid in onze gemeente. Aan de andere kant ervaart een deel van de omwonenden sinds de (her)ingebruikname van de tweede papiermachine voor verpakkingspapier, overlast vanwege milieueffecten door de bedrijfsactiviteiten van Smurfit Kappa Parenco. Daarom zijn we afgelopen jaar samen met de provincie en SKP een omgevingsdialoog gestart. Het centrale doel van de omgevingsdialoog is het vergroten van de leefbaarheid met als doel een acceptabel hinderniveau en verbeteren van de relatie tussen SKP, overheden en omwonenden. Daarnaast is SKP voornemens een aanvraag om een revisievergunning in te dienen. Bij deze aanvraag zal ook een milieueffectrapportage worden gemaakt. Dit helpt het bevoegd gezag om milieueffecten doelmatig en transparant te overwegen. Het is dus uiteindelijk aan de provincie om hier uitspraken over te doen. Wel zullen wij ons als gemeente, ook buiten het kader van de omgevingsdialoog, blijven inspannen voor een acceptabel (geur) hinderniveau en het verbeteren van de relatie tussen bedrijf, overheden en omwonenden.

c) Wijzigingen in de omgevingsvisie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassingen aan de omgevingsvisie.

Zienswijze 17

Macharislaan 7, Wolfheze

a) Samenvatting zienswijze

Indiener geeft aan dat er in de gemeente Renkum nog genoeg open plekken zijn voor woningen, zoals braakliggende terreinen, leegstaande scholen, herinrichting winkelstraten en deels woonbestemming, leegkomende locaties industrie/kantoorbestemming en grote vrijkomende panden. Maar geen bebouwing in het buitengebied!

Daarnaast stelt de indiener dat in de voorbije jaren de natuurgebieden in kwaliteit achteruit zijn gegaan, door de stikstofuitstoot onder andere. Indiener noemt de gebieden die zijn begroeid met bramen daardoor (A50, Parenco, de kalvermester). De suggestie is het aantal paardenhouders beperken en de landbouw verduurzamen. Omvormen naar kleinschalige velden met biologische teelt van o.a. droogte bestendige granen.

Ten slotte levert indiener een aantal maatregelen aan die kunnen worden benut voor de energietransitie, zoals isolatie, daken particulieren etc. Maar het standpunt is geen zonneparken in het open landschap (Renkumse enclave).

b) Beantwoording zienswijze

We zijn het eens met de zienswijze dat het buitengebied van de gemeente zeer waardevol is wat betreft natuur en landschap. In de omgevingsvisie beschrijven we het landschap dan ook uitgebreid. Ook beschermen we het buitengebied nadrukkelijk als het gaat om het toevoegen van nieuwe bebouwing. In de omgevingsvisie gaan we primair uit van nieuwe bebouwing binnen de bestaande bebouwde omgeving. Zo zijn vrijwel alle zoekgebieden in of direct aan de bebouwde kernen gesitueerd. Daar waar zoekgebieden in het buitengebied liggen betreft dit steeds reeds bebouwde locaties. Ook als het gaat om individuele kleinschalige nieuwe bebouwing zijn we zeer terughoudend in het buitengebied. De delen die binnen het Gelders Natuurnetwerk vallen en nu nog onbebouwd zijn hebben we dan ook uitgesloten van nieuwe bebouwing. Voor de overige delen hebben we zeer strenge voorwaarden opgenomen. Zo geldt voor de delen die binnen de groene ontwikkelzone liggen de voorwaarde van een substantiële versterking van de kernkwaliteiten van het betreffende gebied. Met deze gekozen lijn beschermen we in de omgevingsvisie het buitengebied en het landschap in hoge mate. Letterlijk opnemen dat er nergens nieuwe bebouwing in het buitengebied mag komen, zoals in de zienswijze wordt voorgeteld, gaat ons daarbij echter te ver. Indien er binnen de voorwaarden en/of op locaties waar reeds bebouwing aanwezig is een goed, kleinschalige maatwerkplan wordt voorgesteld waarbij ook versterking van het landschap of de natuur optreedt is zo'n plan best denkbaar. Dit laat onverlet dat het beschermen van het landschap en de natuur één van de belangrijkste aspecten uit deze omgevingsvisie is.

Naast natuur en landschap dichtten we ook een hoge waarde aan recreatie toe. Paardenhouders vormen een wezenlijk onderdeel van de recreatieve waarde van het buitengebied. Het actief terugdringen van het aantal paardenhouders is dan ook niet onze insteek, evenmin als het actief toe laten nemen daarvan. De huidige paardenhouders hebben allemaal een vergunning voor hun activiteit en aan deze bestaande rechten gaan we niet tornen. Voor eventuele uitbreiding of nieuwvestiging van maneges of rijhallen gelden dezelfde strenge voorwaarden als voor overige nieuwe bebouwing in het buitengebied.

De bedoeling van zowel de Visie Grootschalige Opwek, als de Regionale Energie Strategie is om de mogelijkheden te benutten van de opwek van zonne-energie op daken. Het liefst leggen we eerst de daken vol zonnepanelen, voordat we zonnevelden aanleggen. Daarmee sparen we natuur en het landschap. Maar helaas zijn niet alle daken hiervoor geschikt, beschikt niet iedereen over de financiële middelen om (op korte termijn) zonnepanelen op daken te leggen en is er in Nederland nog geen wet die eigenaren van grote daken kan dwingen om zonnepanelen te plaatsen. En al zouden we alle daken vol kunnen leggen, dan nog wekken we niet de hoeveelheid elektriciteit op die we verbruiken. Zonnevelden zijn dus nodig, naast de beschikbare daken.

De in de visie opgenomen zoekgebieden voor grootschalige opwek zijn een resultaat van een uitgebreid proces waarin we de belangen zorgvuldig hebben afgewogen: natuur, landschapsbeleving, etc. In de aankomende jaren worden de locaties van zonnevelden steeds concreter. We gaan van zoekgebieden naar locaties en vervolgens naar projecten. Het betekent niet dat de zoekgebieden van links tot rechts vol komen te liggen met zonnevelden. In deze gebieden kunnen zonnevelden komen. Of dat zo zal zijn, hangt ervan af of er initiatieven zijn van inwoners of projectontwikkelaars en ook speelt het maatschappelijk draagvlak een belangrijke rol.

Bij elke stap waarbij de plannen concreter worden, gaan de initiatiefnemers en gemeenten opnieuw in gesprek met inwoners en andere belanghebbenden.

c) Wijzigingen in de omgevingsvisie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassingen aan de omgevingsvisie.

Zienswijze 18

Johannahoeveweg 3, Oosterbeek

a) Samenvatting zienswijze

Indiener stelt het volgende:

- Visie kaarten: de legenda-eenheid landgoed geeft geen beleid aan. Bijv. Bossen, lanen etc behouden, bij Mariendaal openheid tussen spoorlijn en Prins Bernardweg behouden.
- Par 2.3 p. 13 linkerkolom en p. 39: hier mist het grote belang van de bossen voor verkoeling van de omgeving op warme dagen.
- Op de kaart beschermingsgebieden ontbreken de drinkwaterbeschermingsgebieden.
- Kaart 'kenmerken en kwaliteiten gemeentebreed' (p. 12): Een groen pijltje voor de verbinding tussen dorp en landschap ontbreekt bij Oosterbeek tussen omgeving Van Ewijkweg en Mariendaal.
- Visiekaart landschap: hier ontbreekt de legenda-eenheid 'koesteren open ruimte' op het open veld tussen spoorlijn Arnhem-Utrecht en Prins Bernardweg. In par 4.7 (p. 47) staat immers dat dit groen en open zal blijven.
- Visiekaart Oosterbeek: Groene buffer Slijpbeekpark: waarom is dit een deel van het open gebied dat open moet blijven, zo groot is dat niet? Waarom is dit een park? Open gebied met natuurlijke uitstraling van maken?
- Kaart Kenmerken en kwaliteiten landschap: hier ontbreekt de legenda-eenheid openheid op het open veld tussen spoorlijn Arnhem-Utrecht en Prins Bernardweg. Op p. 81 wordt dit gebied als een 'waardevolle, groene openbare ruimte' benoemd. De term 'openbaar' moet hier een typefout zijn en 'open' zijn. Juist de openheid is hier waardevol en ook het glooiende karakter wat je door de openheid zowel vanaf de kant van de spoorlijn en als vanuit de kant van de Prins Bernardweg zo mooi kunt ervaren.

b) Beantwoording zienswijze

De legenda-eenheid geeft aan wat de landgoederen zijn in de gemeente, en inderdaad geen beleidsambities daarvoor. Dit is bewust gedaan omdat dit beleid niet makkelijk in enkele woorden in een legenda te vervatten valt. Voor de landgoederen staat daarom uitgebreid omschreven wat de ambities zijn in de begeleidende teksten in de omgevingsvisie. Daarin worden zaken aangegeven zoals het herstellen van de lanen, het behouden en herstellen van zichtlijnen, het zoeken naar passende functies om de landgoederen levensvatbaar te houden, de relatie met de landgoederenvisie en het respecteren van de cultuurhistorische kwaliteiten van de landgoederen. Het heeft in onze optiek geen nut om die ambities allemaal verkort in een legenda te zetten, maar

het gaat er juist om dat de ambities zo goed en genuanceerd mogelijk in de visietekst uit de doeken wordt gedaan.

We delen de mening dat een van de functies van de bossen inderdaad verkoeling is. We vinden het een goede suggestie om dit in de omgevingsvisie specifiek toe te voegen.

Drinkwaterbeschermingsgebieden zijn belangrijk en deze noemen we dan ook in de visie. De omgevingsvisie zet daarmee in op het beschermen van deze gebieden. In het provinciale beleid is geregeld welke grenzen de beschermingsgebieden precies hebben en met de omgevingsvisie sluiten we aan bij dat beleid. We vinden het niet nodig om die letterlijke grenzen over te nemen in de visie om dit doel te halen. In het veel concretere en minder abstracte omgevingsplan komt dit in een later stadium uiteraard wel letterlijk terug. In verband met de leesbaarheid van de kaarten en het abstractieniveau van de visie hebben we er voor gekozen om dit in de visie niet letterlijk op te nemen. Dit doet niets af aan het feit dat we deze gebieden dus wel degelijk beschermen in lijn met provinciale beleid.

De aanduidingen groene verbindingen en koesteren open ruimte zullen we toevoegen op de genoemde kaarten. Dit vinden we een goede suggestie. De groene buffers van het Slijpbeekpark en het Zweiersdal zijn indicatieve en symbolische aanduidingen en geven geen exacte gebiedsgrenzen aan. Deze aanduidingen komen bovendien grofweg overeen met het gebied dat daadwerkelijk groen is. Het openbare gebied moet inderdaad open gebied zijn, dit passen we aan in de visie.

c) Wijzigingen in de omgevingsvisie

Deze zienswijze leidt tot enkele aanpassingen aan de omgevingsvisie. De genoemde aanduiding met betrekking tot de groene verbinding en het koesteren van de open ruimte voegen we toe op de betreffende kaartbeelden. Daarnaast voegen we de verkoelende functie van de bossen toe en vervangen we de term openbaar gebied door open gebied voor de betreffende locatie.

Zienswijze 19

Landgoed Quadenoord - Boschbeek B.V.

a) Samenvatting zienswijze

De zienswijze richt zich op de gevolgen van de omgevingsvisie voor het landgoed. Tegelijkertijd uiten de indieners hun zorg over de grote recreatiedruk, die zich overal in de omgeving toont. Er zijn keuzes nodig op gebied van toegankelijkheid en bereikbaarheid. Dit vraagt een overkoepelende aanpak op het gehele grondgebied van de gemeente. Indieners verzoeken de gemeente dan ook om hun visie voor het landgoed over te nemen in de omgevingsvisie. Daarbij nemen ze de gemeente mee in (toekomstige) ontwikkelingen op het terrein. De belangrijkste:

- Het kenmerkende agrarische landschap wensen wij te behouden. Tegelijkertijd is cultuurgrond van belang als inkomstenbron. Het landgoed wenst dus ruimte te bieden aan agrarische onderneming(en).

- Het behoud van de grafheuvels
- Daarnaast is er een aantal ruimtelijke ontwikkelingen op het terrein, zoals het heropbouwen van een boerderij (met evt. B&B en schaapskooi), het uitbreiden en verplaatsen van de beeldentuin en de landschappelijke relatie tussen de watermolen en de monumentale villa te herstellen.
- Om de toestroom van recreanten te kunnen stroomlijnen is het wenselijk de capaciteit voor parkeren van auto's aan de buitenranden van het landgoed te verbeteren.
- Verkeersbeperkende maatregelen en regelmatige handhaving, steun van de gemeente ten aanzien van de juiste wijze van parkeren.
- De woonfunctie wenst het landgoed te behouden. Qua bestemming zou een ondergeschikt gebruik als kantoor eveneens wenselijk zijn. De combinatie van werken (met wonen), is momenteel een passende invulling. Dit wensen ze te behouden.
- De pensionstalling wenst ruimte voor het kunnen bouwen van b.v. opslag van hooi e.d.
- Het landgoed heeft het voornemen alle cultuurgronden in agrarisch gebruik te houden.
- Het niveau van het grondwater: voor zover mogelijk, verzoeken ze de gemeente hierover in gesprek te gaan met de gemeente Ede, die het bovenstroomse deel van het beekdal beheert.

b) Beantwoording zienswijze

De landgoederen nemen een belangrijke plaats in binnen de gemeente Renkum en krijgen dan ook uitgebreid aandacht in de omgevingsvisie. We zijn van mening dat de visie voor het landgoed Quadenoord, die bij de zienswijze is meegestuurd, goed aansluit op de ambities die de omgevingsvisie optekent voor de landgoederen in Renkum. We delen dan ook grotendeels de argumenten voor de visie die in de zienswijze worden aangehaald en zijn blij met dergelijke initiatieven die bijdragen aan het waarmaken van onze ambities. We kiezen er echter niet voor om de visie die bij de zienswijze is meegestuurd letterlijk op te nemen in de omgevingsvisie. De visie is namelijk concreet en gaat over één specifieke locatie. Dit vinden we niet overeenstemmen met het abstracte karakter van de omgevingsvisie op hoofdlijnen. Wel zien we de visie op het landgoed als een mooie uitwerking van de abstractere ambities uit de omgevingsvisie en gaan we graag in gesprek met elkaar om passend vervolg aan de plannen te geven. De resultaten daarvan zullen we in een later stadium vervolgens in het omgevingsplan (dat veel concreter wordt dan de omgevingsvisie) verankeren.

c) Wijzigingen in de omgevingsvisie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassingen aan de omgevingsvisie.

Zienswijze 20

Vereniging Vijf Dorpen in 't Groen

a) Samenvatting zienswijze

De vereniging voert een viertal algemene hoofdpunten aan in hun zienswijze. Dit betreffen:

- Het toetsingskader dat wat betreft de vereniging nog niet scherp genoeg is;
- Er moet meer aandacht voor biodiversiteit komen en klimaatneutraal en biodiversiteit moeten samen gaan, waarbij er in het landschap géén ruimte is voor grootschalige opwek;

- Er zou geen ruimte moeten zijn voor woningbouw in het buitengebied ook niet voor postzegelplannen;
- Het hoofdstuk over participatie vind de vereniging te algemeen en men vermoedt dat de gemeente nog onvoldoende visie heeft op dit thema;

Daarnaast gaat de vereniging specifiek in op 29 afzonderlijke punten en/of vragen voor hoofdstuk vier. Bij de beantwoording komen deze 29 punten en/of vragen afzonderlijk terug.

b) Beantwoording zienswijze

De zienswijze maakt onderscheid in een algemeen deel en in een specifiek deel over hoofdstuk vier van de visie. In deze beantwoording volgende we die indeling.

Algemene deel - 1 – toetsingskader

Over het toetsingskader heeft de stichting eerder opmerkingen gemaakt. Bij de verwerking van een conceptvisie naar een ontwerpvisie hebben we deze opmerkingen ter harte genomen. Dit heeft geleid tot een aangepast toetsingskader. We denken dat het toetsingskader daarmee scherp genoeg is. Er spelen ook andere belangen dan de belangen die de stichting aangeeft en we denken dat we nu een goede balans hebben gevonden waar ook de belangen die de stichting aangeeft een zeer belangrijke plek hebben.

Het kader zet zeker niet de deur open voor postzegelplannen. Onze visie bevat uitgebreid en zorgvuldige voorwaarden t.a.v. nieuwe bebouwing in het buitengebied en het toetsingskader stelt dat initiatieven aan de ambities van de visie moet voldoen. Daarbij gelden zowel het toetsingskader als de voorwaarden in de visie ook voor de gemeente zelf. Het nog harder en strikter maken van het toetsingskader maken vinden we niet passend voor de visie. Er moet altijd ruimte zijn voor afwegingen op basis van maatwerk. We zijn ervan overtuigd dat de bescherming van het landschap, de natuur en de ruimtelijke kwaliteit voldoende geborgd is met het huidige kader.

Wel zijn we het eens met de genoemde suggesties van de stichting ten aanzien van punt 1a (landschappelijke waarden verbreden tot biodiversiteit, natuur en landschap) en punt 1e (leefbaarheid verbreden tot leefbaarheid en milieu). Impliciet zat dit wel in de bedoeling van het kader maar het is goed om dit expliciet zo te noemen.

De angst voor te veel flexibiliteit van de visie die de stichting in haar zienswijze uit delen we niet. We kunnen de omgevingsvisie uiteraard niet naar believen aanpassen en mee laten bewegen met ontwikkelingen. Altijd zal hier een proces aan ten grondslag liggen waarbij ook weer ruimte is voor participatie. Het evalueren en aanpassen van de visie, zoals de stichting voorstelt, is al het idee. Of dit halverwege de looptijd is of nog frequenter moeten we nog bezien. Dit is ook afhankelijk van de ontwikkelingen die op ons afkomen.

Algemene deel 2 – biodiversiteit, water, bodem en energieopwekking versus biodiversiteit.

Ook dit punt heeft de stichting al eerder aangestipt. We zijn van mening dat het belang van een rijke biodiversiteit in de ontwerpvisie uitdrukkelijk naar voren komt. Met name in paragraaf 4.3 en 4.4 noemen we expliciet dat we inzetten op een rijkere biodiversiteit en ook bij de afwegingen voor nieuwe bebouwing in het buitengebied en zoekgebieden voor energieopwekking komt dit belang als voorwaarde terug. Tegengaan van de daling van de grondwaterstand is ook een ambitie die haar plek in de visie heeft gekregen. Zie hiervoor ook ons antwoord op zienswijze 2. Daarnaast zijn schoon (grond) water en een schone bodem in paragraaf 4.3 en 4.4 ook specifiek benoemd. De ambities die we hebben en het belang ten aanzien van biodiversiteit, water- en bodemkwaliteit is daarmee helder wat ons betreft. De ambitie ten aanzien van klimaatneutraliteit is dat echter ook. Hierin zullen we een goede balans moeten zoeken. De omgevingsvisie geeft daarvoor de kwalitatieve lijn aan om hierin afwegingen te maken. Die lijn luidt kortgezegd: prioriteit bij grootschalige opwek op de bebouwde omgeving (daken), maar ook het landschap zal nodig zijn. Hiervoor komen alleen de aangegeven zoekgebieden in aanmerking. Bij het zoeken naar ruimte voor opwek binnen die zoekgebieden hebben we voorwaarden opgenomen waar rekening mee moet worden gehouden. Daarin komt ook biodiversiteit nadrukkelijk terug. Het aspect biodiversiteit zal dus zorgvuldig meegewogen moeten worden in de afweging of en zo ja waar en hoeveel er per zoekgebied ruimte is voor opwek. Daarmee is dit belang in onze optie voldoende verkankerend. Het voert te ver om de zoekgebieden uit de visie te verwijderen zoals de stichting voorstelt. De zoekgebieden zijn overigens bovendien al bestaand beleid zijn en niet nieuw in deze omgevingsvisie en zijn ook op basis van regionale afspraken tot stand gekomen.

Algemene deel 3 – nieuwe bebouwing in het buitengebied

Ook hier heeft de stichting eerder opmerkingen over gemaakt. Mede naar aanleiding daarvan hebben we de ontwerpvisie flink verscherpt ten opzichte van de conceptvisie. We denken dat de visie daarmee is verbeterd en danken de stichting voor hun inbreng. Ondanks de aanscherpingen haalt de stichting dit punt opnieuw aan en stelt ze voor om nieuwe bebouwing in het buitengebied uit te sluiten. Dit gaat wat ons betreft te ver. Zoals bij ons antwoord op het toetsingskader al aangegeven: er moet ook ruimte zijn voor maatwerkafweging binnen de ambities en gedachte die de omgevingsvisie uitademt. De angst van de stichting voor ongebreidelde postzegelplannen delen we niet. We beschermen het buitengebied nadrukkelijk als het gaat om toevoegen van nieuwe bebouwing, mede door voorwaarden die we op aanraden van de stichting in de visie hebben verwerkt. Voorwaarden waarin landschap, natuur en ruimtelijke kwaliteit een hoofdrol spelen. In de visie gaan we duidelijk uit van nieuwe bebouwing binnen de bestaande bebouwde omgeving. Zo zijn vrijwel alle zoekgebieden in of direct aan de bebouwde kernen gesitueerd. Daar waar zoekgebieden in het buitengebied liggen betreft dit steeds reeds bebouwde locaties. De delen die binnen het Gelders Natuurnetwerk vallen zijn en nu nog onbebouwd zijn hebben we uitgesloten van nieuwe bebouwing en voor de overige delen hebben we zeer strenge voorwaarden opgenomen. Zo geldt voor de delen die binnen de groene ontwikkelzone liggen de voorwaarde van een substantiële versterking van de kernkwaliteiten. Met deze gekozen lijn beschermen we in de omgevingsvisie het buitengebied en het landschap in hoge mate. Letterlijk opnemen dat er nergens nieuwe bebouwing in het buitengebied mag komen, zoals in de zienswijze wordt voorgeteld, gaat ons daarbij echter te ver. Indien er binnen de voorwaarden en/of op locaties waar reeds bebouwing aanwezig is een goed, kleinschalige maatwerkplan wordt voorgesteld waarbij ook versterking van het landschap of

de natuur optreedt is dit het afwegen waard. Dit laat onverlet dat het beschermen van het landschap en de natuur één van de belangrijkste aspecten uit deze omgevingsvisie is.

Algemeen deel – participatie

De stichting heeft verschillende opmerkingen gemaakt over de participatieparagraaf in de ontwerp-omgevingsvisie. De meest fundamentele kritiek is dat de gemeente hier nog verder invulling aan gaat geven aan de hand van deze omgevingsvisie. Het klopt dat dit betekent dat de gemeente nog bezig is met het formuleren van participatiebeleid dat recht doet aan de verschillende belangen. Dat is een zorgvuldig proces. Voor de ontwikkeling van de leefomgeving zijn daarvoor aanknopingspunten in de omgevingsvisie opgenomen. Graag betrekken we de stichting bij de verdere uitwerking van het participatiebeleid wat zal leiden tot een nieuwe participatieverordening.

Voor wat betreft de overige punten met betrekking tot de participatieparagraaf:

- De flexibiliteit die wordt aangedragen met betrekking tot het omgevingsplan gaat over de omgang met onvoorziene ontwikkelingen die adaptief vermogen vergen. Uiteraard staat voorspelbaarheid voorop. Dit komt aan de orde bij het opstellen van het omgevingsplan in het kader van de Omgevingswet.
- De veranderende rol voor college en raad gaat over onder meer ruimte geven aan maatschappelijk initiatief. We voegen hier nog een tekst toe om dit te verduidelijken.
- Het punt over de kernwaarden is exact wat we verder gaan uitwerken de komende tijd. Graag in samenspraak met onder andere de stichting.
- De kernwaarde 'inclusiviteit' wordt aangepast naar aanleiding van de zienswijze van de stichting.

Specifieke opmerkingen over hoofdstuk 4

In deze beantwoording hanteren we de nummering zoals die in de zienswijze zelf per opmerkingen is aangehouden

3.1 | Hiervoor verwijzen we naar ons antwoord in deze zienswijze (20) onder het kopje "Algemene deel 2 – biodiversiteit, water, bodem en energieopwekking versus biodiversiteit"

3.2 | Verduidelijking term positieve gezondheid: De term positieve gezondheid wordt wel al eerder genoemd in de visie en wel in par 3.2. In die alinea leggen we ook uit wat we hieronder verstaan en geven we uitgebreid context aan het begrip.

3.3 | De zienswijze zoals hier verwoord gaat niet in op de omgevingsvisie maar gaat over een omgevingsdialoog in november en betreft overlast door Parenco. Ook punt 3.4, 3.23, 3.24 gaan daarover. Nee, we kunnen ongezondheid niet zomaar toe blijven staan. Daarom stelt de omgevingsvisie ook dat overlast acceptabel moet zijn. In de visie stellen we daarbij dat adviezen WHO de minimale streefwaarden zijn. Dit is strenger dan de landelijke wetgeving en daarmee leggen we gezondheid dus zeker niet naast ons neer. In de visie zullen we bij de specifieke passage over werkgelegenheid en het betreffende industrieterrein de streefwaarden van de WHO nogmaals noemen ter verduidelijking. Daarnaast zullen we aanstippen dat dit niet alleen stank betreft maar

alle milieuaspecten waar het in omgevingsdialog over gaat (geur, geluid, trilling, water, verkeer, stikstof, fijnstof en biomassa). Ten aanzien van de opmerking over grondwateronttrekking; hierover is een specifieke zienswijze over gekomen. Voor beantwoording verwijzen we naar het antwoord bij zienswijze 2

3.4 | Zie hiervoor het antwoord onder 3.3

3.5 | Verduidelijking term 'vanuit de participatie'. Met die term bedoelen we simpelweg dat dit punt duidelijk naar voren gekomen is in de diverse participatieronden die we in meerdere fasen hebben gehouden bij het opstellen van de omgevingsvisie. Denk hierbij aan de enquêtes en de bewoners- en stakeholdersbijeenkomsten voorafgaand en tijdens het opstellen van de visie.

3.6 | Ten aanzien van de opmerking over zoekgebieden energieopwekking in het buitengebied verwijzen we naar ons antwoord op deze zienswijze onder het kopje "Algemene deel 2 – biodiversiteit, water, bodem en energieopwekking versus biodiversiteit". Het stimuleren van energie-intensieve industrie, zoals u in de zienswijze stelt, doen we nergens in de visie, evenmin het gebruik van fossiele brandstoffen of biomassa. U refereert daarbij aan Parenco. Los van het feit dat zij hun energiehuishouding en uitstoot uiteraard ook kunnen verduurzamen en we dit met onze visie ook stimuleren door beroep op maatschappelijk verantwoord ondernemerschap maar ook door eerder genoemd WHO richtlijnen als minimale streefwaarden te beschouwen in de visie, stellen we in de visie ook dat we op termijn de relatie tussen dorp en rivier willen verbeteren. Hoewel we in de visie dus uitgaan van de huidige situatie ademt de visie ook nadrukkelijk uit dat mocht het terrein vrijkomen een andere inrichting met een verbeterde relatie naar het dorp de ambitie is. Zware industrie is dus zeker niet het streefbeeld dat visie hiervoor uitademt.

3.7 | Het klopt dat de wespandief niet het enige aspect is en zou moeten zijn bij de afweging of we wel of geen ruimte voor windmolens in onze gemeente willen bieden. Maar het is wel de enige reden waarom dit nu gewoonweg feitelijk niet mogelijk is. Hierdoor is het nu geen issue en is tot 2030 zonne-energie het uitgangspunt in de visie. Een uitgebreide verhandeling over wel of geen windmolens (los van de voorwaarden die we sowieso aan duurzame opwek stellen in onze visie) hebben we daarom bewust nog geen plek gegeven in de visie. Mocht het na 2030 mogelijk worden doen we dat op basis van inzichten die we dan hebben. Het zij bij actualisering van omgevingsvisie, het zij via een programma, het zij via een regionale visie hierop.

3.8 | De daling van de grondwaterstand noemen we specifiek in onze visie. We verwijzen hiervoor verder naar ons antwoord op zienswijze 2.

3.9 | We zijn het eens met de stelling dat we gebruik moeten maken van wat er aan betrokkenheid is en actief inzetten op versterking daarvan. Dit hebben we dan ook zo opgenomen in de visie onder andere bij maatschappelijke betrokkenheid in paragraaf 4.7, maatschappelijke betrokkenheid bij wijkgerichte duurzaamheidsinitiatieven in paragraaf 4.4 en bij de rol van sociale

betrokkenheid in onze visie op duurzaamheid, eveneens in paragraaf 4.4. Daarmee is dit punt voldoende vertegenwoordigd in de visie.

3.10 | De visie gaat primair uit van de bestaande economische structuur en versterking daarbinnen. Nieuwe werkgebieden wegen we alleen af als het echt om een aanvulling gaat. De visie bevat dus geen actieve ambitie om nieuwe bedrijventerreinen of kantoorlocaties te ontwikkelen. Het gaat ons echter te ver om letterlijk op te nemen dat er nergens nieuwe werkgebieden mogelijk zouden zijn, zoals de zienswijze het beoogt. Zo is bijvoorbeeld een binnenstedelijke transformatie van een gebied dat nu andere functie heeft naar een gebied waar ook ruimte voor bedrijvigheid is best te overwegen indien dit zich aandient in de toekomst.

3.11 | We delen de zorgvuldigheid en behoedzaamheid ten aanzien van recreatieve ontwikkelingen die de stichting in haar zienswijze aangeeft. We gaan in onze visie dan ook juist uit van ons huidige recreatieve profiel. Rust, spreiding en gebruik van bestaande locaties is de kern. Er is dan ook geen sprake van dat we grote mensenmassa's en zeer intensieve gebieden ambiëren. Daar waar toerisme binnen ons huidige genoemde profiel tot wat grotere drukte leidt stellen we wel dat we dit in goede banen leiden.

3.12 | Zie hiervoor ons antwoord in deze zienswijze (20) onder het kopje "Algemene deel 3 - nieuwe bebouwing in het buitengebied".

3.13 | Zie hiervoor ons antwoord in deze zienswijze (20) onder het kopje "Algemene deel 2 - biodiversiteit, water, bodem en energieopwekking versus biodiversiteit".

3.14 | De aangegeven spelfout herstellen we

3.15 | Zie hiervoor ons antwoord in deze zienswijze (20) onder het kopje "Algemene deel 2 - biodiversiteit, water, bodem en energieopwekking versus biodiversiteit".

3.16 | Verduidelijken "intensiveren droge natuur". De passage is overgenomen uit het vastgestelde landschapsbasisplan. Met droge natuur bedoelen we natuur die goed functioneert in aaneengesloten perioden van droogte en niet te afhankelijk is van neerslag. Een voorbeeld dat ook in het landschapsbasisplan genoemd wordt is het verminderen van bebossing op de Sandr waardoor het water minder snel verdampt en meer infiltreert. Met het intensiveren daarvan bedoelen we dat we de hoeveelheid van dat soort gebieden toe willen laten nemen, bijvoorbeeld ten koste van landbouw of ten koste van natuur die wel afhankelijk is van regenval. We snappen dat dit wellicht te specifieke termen zijn voor in een omgevingsvisie. Daarom passen we tekst aan en zullen we stellen dat we het aandeel natuurgebieden dat goed bestand is tegen lange perioden van droogte toe willen laten nemen op de Renkumse enclave.

3.17 | Zie ook ons antwoord bij 3.3 en 3.6. Hoewel we niet actief gaan onteigenen of wegbestemmen en uitgaan van de huidige gegeven situatie zou het niet opnemen van deze ambitie betekenen dat we zware industrie hier als ideale situatie zien. Dit zou de deur open zetten om, wanneer het terrein vrijkomt, hier juist weer nieuwe industrie mogelijk te maken. We denken dan ook dat deze ambitie prima thuishoort in deze visie.

3.18 | Ja dat geldt ook voor bedrijventerrein de Groene Waarden.

3.19 | Zie hiervoor ook ons antwoord in deze zienswijze (20) onder het kopje "Algemene deel 2 - biodiversiteit, water, bodem en energieopwekking versus biodiversiteit". Dit is een hoe-vraag. In lijn met de RES en de VGO is het gebied aangemerkt als zoekgebied en we zoeken daar dus naar mogelijkheden voor opwek binnen de voorwaarden die we in de visie opnemen. Of, hoe, waar en hoeveel zonnevelden er hier komen is dus nog niet bekend. Overigens staat het gebied dat tot uiterwaarden behoort niet volledig en elke winter onder water en behoren ook bebouwde terreinen tot dit gebied.

3.20 | Dit is een specifieke zienswijze voor een locatie die ook door een andere partij is ingediend. Hiervoor verwijzen we dan ook naar onze beantwoording bij zienswijze 7

3.21 | Inclusiviteit en toegankelijkheid is een belangrijk onderwerp in onze visie. We uiten in de visie dan ook de ambitie om onze leefomgeving een inclusieve omgeving te laten zijn met een toegankelijke openbare ruimte voor iedereen, jong of oud en met of zonder beperking. Uiteraard moeten ook maatregelen die verkeersveiligheid vergroten en verblijfskwaliteit vergroten in dat licht worden gezien. Dit punt is in de visie dan ook voldoende verankerd.

3.22 | Het klopt dat er nu al delen bebouwd zijn en worden. Reden des te meer om deze passage in de visie te laten staan.

3.23 | Zie hiervoor ons antwoord in deze zienswijze onder 3.17

3.24 | Zie hiervoor ons antwoord in deze zienswijze onder 3.17

3.25 | Zie hiervoor ons antwoord in deze zienswijze onder 3.17

3.26 | We stellen in onze visie niet dat er nieuwe bedrijvigheid komt met deze passage. We beschrijven hoe het terrein nu in elkaar zit en daarbij is er nu dus sprake van zwaardere bedrijvigheid in relatie tot het aanwezige afvalstation. We bedoelen dus puur dat dit bedrijventerrein zijn huidige karakter met ruimte voor de wat zwaardere bedrijvigheid blijft houden in lijn met de huidige bestemming.

3.27 | De visie gaat in onze optiek wel in op het verkeerskarakter. Het terugdringen van het aantal ontsluitingswegen en het zorgen voor meer 30km zones is namelijk onderdeel van de visie. Ook delen van de Utrechtseweg horen daartoe. De visie is wel een visie op hoofdlijnen. Dus details over de Utrechtseweg worden hierin niet opgenomen. In de centrumvisie van Oosterbeek staan ook al wat punten over dit gebied en de weg opgenomen. Die blijven van kracht. De Utrechtseweg is en blijft de belangrijkste verkeersader, dat wordt en kan niet veranderd worden. Er is geen alternatief voor het verkeer in Oosterbeek. Nieuwe ontwikkelingen zullen en worden op zorgvuldige wijze ingepast, ook qua aansluiting op de Utrechtseweg. Dit wordt beoordeeld als die plannen er komen. Zoals in de visie ook staat zal er steeds aandacht zijn en blijven voor de verkeersveiligheid van de wegen in de gemeente, dus ook de Utrechtseweg. Indien aanpassingen nodig zijn, zal dat te zijner tijd bekeken en beoordeeld worden.

3.28 | Aangezien delen van wandelroutes door de provincie afgesloten zullen worden zullen we op de visiekaart van Wolfheze verbinding tussen het dorp en de Heelsumse Beek inderdaad weghalen.

3.29 | Het stimuleren van het openbaar vervoer is nodig in Doorwerth. Deze ambitie komt in onze visie duidelijk naar voren. Het door het dorp laten gaan van de HOV is één van de manieren die ook op draagvlak vanuit ambtelijke expertise en participatiebijeenkomsten kunnen rekenen. Ter illustratie van een mogelijke manier om de ambitie waar te maken kan dit daarom best in de visie blijven staan.

c) Wijzigingen in de omgevingsvisie

Deze zienswijze leidt enkele aanpassingen aan de omgevingsvisie. Het aspect gezondheid halen we specifiek aan bij de passage over het industrieterrein van Parenco. De streefwaarden herhalen we hier en we benoemen dat het over meerdere milieuaspecten dan alleen geur gaat. Ten aanzien van het toetsingskader nemen we de voor punt 1a en 1e gedane suggestie over. Ook verduidelijken we de tekst over het intensiveren van droge natuur. We verwijderen de verbinding tussen Wolfheze en de Heelsumse beek op de visiekaart van Wolfheze. Ten slotte vullen we de veranderende rol van college en raad en de kernwaarde 'inclusiviteit' aan.

Zienswijze 21

Bewonersgroep Klingelbeek & Schipper Bosch Projecten

a) Samenvatting Zienswijze

In deze zienswijze wordt allereerst een compliment gegeven. De visie is een boeiend verhaal over de gemeente Renkum van vandaag en van morgen. Nagenoeg alles wat te maken heeft met de mooie ruimte van onze gemeente komt langs, zowel de natuur als de cultuur. Ook goed te lezen dat we als inwoners, vastgoedeigenaren en deelnemers van de gemeente een grote rol hebben in de totstandkoming van de visie en in de vervolgtrajecten.

De Omgevingsvisie gebruikt voor de ontwikkeling van het voormalige KEMA-terrein, De Hes, de term 'transformeren' (pagina 49). Voor het bedrijventerrein Klingelbeekseweg gebruikt de

Omgevingsvisie de term 'verschuiving'. De tekst benoemt wel een verschuiving van het huidige traditionele bedrijventerrein naar een meer gemengd woon-werkgebied (pagina 49), maar de Visiekaart Oosterbeek laat twee mogelijkheden open, namelijk 'toekomstbestendig bedrijventerrein' of 'woon/werkgebied'. Indieners willen het bedrijventerrein Klingelbeekseweg transformeren tot een gebied voor wonen en wonen-werken. Ze vragen dan ook meer helderheid hierover door het woord 'verschuiving' te vervangen door 'transformatie' in de betreffende passage en om de tekst van de legenda op Visiekaart Oosterbeek 'Toekomstbestendig bedrijventerrein of woon/werk gebied' te vervangen door de tekst 'woon/werkgebied'.

In de omgevingsvisie wordt een nauw verband geschetst (p. 47) tussen de ontwikkeling van De Hes en de ligging van de Slijpbeek. Indieners verzoeken om met de nodige urgentie, als follow-up van de Omgevingsvisie, een programma op te stellen voor de Slijpbeek, zoals bedoeld in paragraaf 5.3. Hierbij rekening houdend met de landschapsvisie Slijpbeekpark, zodat de aanpak van Amvest (voor het omvormen van een deel van de Slijpbeek) goed kan worden ingebed.

b) Beantwoording

Het klopt dat beide invullingen open gelaten zijn in de legenda. De legenda is daarmee niet helemaal in lijn met de tekst. Om het gebied toekomstbestendig te maken is een transformatie naar woonwerkgebied het streven. We zullen dit op de legenda aangegeven. Ook in de tekst zullen we spreken van transformatie in plaats van verschuiving. In de systematiek van de Omgevingswet kan een dergelijke transformatie inderdaad prima via een programma nader uitgewerkt worden. Dit vinden we een goede suggestie die we in overweging zullen nemen. Het bepalen van welke programma's we precies op gaan stellen nemen we echter nog niet op in de Omgevingsvisie. Dit is nu nog niet bekend namelijk. Bij onze afweging hierin nemen we de suggesties die in deze zienswijze is gedaan ter harte.

c) Wijzigingen in de omgevingsvisie

Deze zienswijze leidt tot het aanpassen van de legenda bij de visiekaart Oosterbeek en tot tekstuele aanpassingen over het woon-werkgebied Klingelbeekseweg, zodat helder is dat we voor dit gebied transformatie naar een woon-werkgebied ambiëren.

Zienswijze 22

Schoolweg 16, Renkum

a) Samenvatting Zienswijze

Een doel van de omgevingsvisie is het scheppen van kaders voor initiatieven van inwoners, zoals ook ons initiatief. Bij het afwijzen van ons initiatief (het realiseren van een 0 op de meter woning op de plek waar nu een paardenschuur staat) door uw raad was dit een voornaam punt wat onder andere heeft geleid tot de door uw raad aangenomen motie. In de ontwerp-omgevingsvisie zijn deze kaders nu geformuleerd en vastgelegd. Op basis van een analyse van de geformuleerde kaders in de omgevingsvisie past het initiatief volgens indieners binnen die kaders. Vraag is dan ook of die mening wordt gedeeld en zo niet, of dit onderbouwd kan worden. Kernpunt daarbij is dat

het provinciaal beleid aangeeft dat een bestemmingsplan voor gronden gelegen binnen GO een nieuwe kleinschalige ontwikkeling mogelijk kan maken, als in de toelichting bij het bestemmingsplan wordt aangetoond dat de kernkwaliteiten van het betreffende, in hun onderlinge samenhang bezien, per saldo substantieel worden versterkt. De provincie heeft, als bevoegd gezag, aangegeven dat hieraan wordt voldaan. De situatie wordt dus door de plannen substantieel verbeterd. Door de plannen niet vast te stellen houdt de gemeente de bestaande (slechtere) situatie in stand en gaat daarmee niet alleen in tegen het provinciaal beleid, maar ook tegen het eigen beleid vastgelegd in het ontwerp van de omgevingsvisie. Hierop willen de indieners graag een reactie.

b) Beantwoording zienswijze

Allereerst willen we opmerken dat deze beantwoording een antwoord is op de zienswijze over de inhoud van omgevingsvisie. Niet een antwoord op het besluit om het bestemmingsplan voor het initiatief niet vast te stellen. Daarvoor dienen andere kanalen aangeboord te worden, deze nota gaat over de wijzigingen aan de omgevingsvisie naar aanleiding van de zienswijzen daarop.

Uw initiatief betreft een gevoelige locatie en bevindt zich in het grijze gebied tussen wel of niet aan de geest van de omgevingsvisie voldoen. Het abstracte karakter van de visie laat bewust ruimte voor maatwerkafwegingen. Uw initiatief bevat enerzijds aspecten die aansluiten op ambities in de omgevingsvisie maar betreft anderzijds ook aspecten die juist op gespannen voet staan daarmee. In onze visie zijn we terughoudend over bebouwing in buitengebied, met name in de beekdalen. We staan achter de lijn die we in de omgevingsvisie uitzetten voor nieuwe bebouwing in het buitengebied. Indiener stelt dat het plan voldoet aan de voorwaarden die we in onze omgevingsvisie daarvoor noemen. Zoals gezegd is dit een maatwerkafweging, de visie laat bewust ruimte daarvoor en bevat dus geen keiharde toetsbare criteria. Mogelijk leest u de visie dan ook anders dan een behandelend ambtenaar of een raadslid. Dat het niet mogelijk is om op onbebouwde locaties nieuwe bebouwing te realiseren betekent bijvoorbeeld niet automatisch dat op wel bebouwde locaties wél altijd nieuwe bebouwing of nieuwe functies mogelijk zijn. Ook dan zal een initiatief passend moeten zijn bij de omgevingsvisie. De voorwaarden die nu in het toetsingskader staan en in het hoofdstuk over nieuwe bebouwing in buitengebied gaan onder andere over het versterken van natuurgebieden zoals n2000, het vermijden van functies met een negatieve invloed op natuur en biodiversiteit, het versterken natuurlijke en ruimtelijke kwaliteiten en aantoonbare versterking kernkwaliteiten. In de eerdere afweging bij het besluit over het bestemmingsplan zullen dit soort aspecten ook zijn meegewogen. De balans is toen negatief uitgevallen. In onze optiek is de visie hierin niet soepeler geworden dan het bestaande beleid al was. De vraag is dus of de raad tot een andere conclusie zou komen op basis van de visie die er nu ligt dan dat men deed ten tijde van de daadwerkelijke behandeling van het bestemmingsplan.

c) Wijzigingen in de omgevingsvisie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassingen aan de omgevingsvisie.

Zienswijze 23

van Spaenweg 4, Oosterbeek

a) Samenvatting zienswijze

Met belangstelling heeft de indiener kennisgenomen van de - goed leesbare - Ontwerp Omgevingsvisie Renkum 2040 - Met de titel van par. 4.4. - Renkum Toekomstbestendig en Duurzaam - is duurzaamheid een belangrijk thema in de omgevingsvisie. Ambitie wordt kernachtig verwoord op p. 32. - De gemeentelijke 'Routekaart 'Op weg naar een klimaatneutraal 2040' omschrijft het als volgt: Er worden geen gassen uitgestoten die bijdragen aan klimaatverandering. Naast CO2 gaat het ook om de andere broeikasgassen zoals methaan, lachgas. Dat is iets concreter, maar blijft toch erg globaal. De kort en bondig geformuleerde ambitie roept de nodige vragen op. Zoals de volgende: - betekent dit ook dat landbouw, mobiliteit en Industrie (Parenco) hieronder vallen? - wekken we alle benodigde energie (elektriciteit, verwarming, machines, elektrisch vervoer) volledig zelf op, op het grondgebied van de gemeente? - hoe gaan we om met de broeikasgassen die uitgestoten worden door doorgaand verkeer in onze gemeente? - en gaat de gemeente uit van een 'net-zero'-som, waarin compensatie van uitstoot ook meetelt? Omdat klimaatverandering - terecht - zo'n belangrijke opgave is in de ontwerp-omgevingsvisie, roep ik u op om de doelstelling 'Klimaatneutraal in 2040' te concretiseren en deze in de definitieve omgevingsvisie op te nemen. Urgentie is namelijk geboden.

b) Beantwoording zienswijze

Met het begrip klimaatneutraal sluiten we met onze omgevingsvisie aan op de algemeen erkende opvatting over wat klimaatneutraal precies inhoudt. Klimaatneutraal betekent dat er netto geen uitstoot is die bijdraagt aan klimaatverandering. Alle broeikasgassen vallen hier dus onder, en alle sectoren, dus ook landbouw, mobiliteit en industrie. Kanttekening daarbij is dat niet alles binnen onze eigen invloedssfeer valt en dat bijvoorbeeld bedrijven ook hun eigen verantwoordelijkheid hebben op dit gebied. Dit hoeft niet te betekenen dat we helemaal niets meer uitstoten, compensatie telt inderdaad ook mee. We snappen dat de huidige formulering hierin onduidelijk is. Door 'netto' hieraan toe te voegen denken we dat die onduidelijkheid opgelost wordt. Niet alle energie hoeft daarbij op ons eigen grondgebied opgewekt te worden. Gebruik maken van energie die elders op een duurzame manier is opgewekt is ook duurzame energie en leidt niet tot uitstoot. Hetzelfde geldt voor compensatie. De concretisering van de doelstelling vindt plaats via de routekaart 'op weg naar een klimaatneutraal 2040'. De looptijd was tot 2020. Een update van de routekaart is dan ook gewenst. We zien de routekaart dan ook als het beste middel om de doelstelling te concretiseren en niet deze veel bredere omgevingsvisie.

Hoe we om dienen te gaan met doorgaand verkeer in onze gemeente in relatie tot de klimaatdoelstelling zal nog nader bepaald moeten worden. Doordat dit aan verantwoordelijkheden van drie bestuurslagen raakt (gemeente, provincie, Rijk) is het onduidelijk in hoeverre en op welke wegen binnen de gemeentegrenzen we vanuit klimaatbeleid invloed mogen en kunnen hebben. Dit zullen we bij de nadere uitwerking van deze ambities nader bepalen.

c) Wijzigingen in de omgevingsvisie

Deze zienswijze leidt tot een kleine tekstuele aanpassingen aan de omgevingsvisie. Het woordje netto wordt toegevoegd aan de passage over geen uitstoot in paragraaf 4.4.

Zienswijze 24

Waldeck Pymontlaan 9, Doorwerth

a) Samenvatting zienswijze

De omgevingsvisie hebben de indieners gelezen als een omvattend document, dat een goed inzicht geeft in de karakteristieken van de gemeente Renkum, en in de uitdagingen die voor ons liggen. De richting voor de plannen is helder en in het algemeen volgen de indieners de onderbouwing daarbij. Er blijven volgens hen een aantal lastige zaken onderbelicht of niet benoemd. Indieners vragen dat wel te doen en vragen om het hele document nog eens na te lopen. Ook geven zij in hun zienswijze een aantal concrete zaken die hen opvielen.

- Kunt u het document aanvullen met een terugblik op de ervaringen in de laatste jaren met bestemmingsplannen?
- In het document gaat het veel over initiatieven die iedereen kan nemen en waarvoor de Omgevingsvisie ruimte creëert. Verzoek om aan te geven dat belangenafwegingen vereist zijn (zoals nu niet wordt gedaan op p. 59), en welk mechanisme de gemeente hier voor ogen heeft. Denkt de gemeente gebruik te blijven maken van een mogelijkheid om op grond van eigen afweging te vergunnen?
- In de Ontwerp-omgevingsvisie zijn we niet de onderbouwing tegengekomen voor het grote belang dat wordt toegekend aan het bevorderen van recreatie in de gemeente. Wie zijn belanghebbenden? Wat levert het op? Op welke aspecten schuurt recreatie met andere doelstellingen die genoemd worden in de Omgevingsvisie? In het bijzonder zijn ze benieuwd naar de evaluatie van recreatie - natuur evenementen die al plaatsvinden. Ze stellen voor om allereerst een onafhankelijk onderzoek te doen naar de draagkracht van de natuurwaarden in de gemeente, in relatie met wat er allemaal al plaatsvindt. Graag in de Omgevingsvisie aangeven hoe de gemeente denkt verhuur als tijdelijk verblijf onder controle te houden. Dit in het belang van beschikbaarheid- en betaalbaarheid van huisvesting.
- Goed om te beschrijven dat er een knelpunt is van het belang van bedrijventerrein Cardanuslaan voor de werkgelegenheid en economische structuur in Doorwerth en het scheiden van vrachtverkeer van fietsers. En dat dit knelpunt wordt verergerd door de uitvoering van het centrumplan, omdat deze toegang tot de Cardanuslaan aan de zijde van de Richtersweg deels een horeca bestemming geeft en daarmee minder toegankelijk maakt voor zwaar vrachtverkeer.

b) Beantwoording

Het evalueren van bestemmingsplannen is geen onderdeel dat thuishoort in een omgevingsvisie. Het omgevingsplan dat we nog gaan opstellen wordt de daadwerkelijke vervanging van de bestemmingsplannen. Uiteraard heeft dit punt intern wel onze continue aandacht.

Het punt van belangenafweging noemen we in onze optiek al wel voldoende. Namelijk op de inleidende tekst op pagina 58 voorafgaan aan het toetsingskader zelf.

Een onderbouwing van het belang van recreatie staat in onze optiek uitgebreid omschreven in de hoofdstukken over de rol van Renkum in de regio. De genoemde punten over onderzoek naar draagkracht, tijdelijk verblijf en huisvesting zien we zeker als een mogelijkheid bij het uitwerken van deze abstracte visie naar meer concrete programma's en het zeer concrete omgevingsplan. Dit zullen we tegen die tijd dan ook zekere in onze afwegingen meenemen.

Het centrumplan voor Doorwerth is een vastgesteld plan dat al in een bestemmingsplan is vertaald. Met deze omgevingsvisie gaan we uit van dit al bestaande beleid en sluiten we hier op aan. In onze optiek staat dit los van onze ambities die we in de omgevingsvisie optekenen voor het bedrijventerrein Cardanuslaan.

c) Wijzigingen in de omgevingsvisie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassingen aan de omgevingsvisie.

Zienswijze 25

Rijn en IJssel Energie Coöperatie

a) Samenvatting zienswijze

Met belangstelling heeft de Rijn en IJssel Coöperatie kennisgenomen van de omgevingsvisie. Daarin wordt enkele keren benoemd dat het streven is om realisatiemogelijkheden voor grootschalige PV opwek te zoeken aan de rand van open ruimtes in Groene Ontwikkelzones. Dit is gunstig om de open ruimte open te houden. Wij willen erop wijzen dat juist de randen van open gebieden de hoogste biodiversiteit opleveren. Onze suggestie is om in de omgevingsvisie geen uitspraken te doen over de mogelijke uitkomsten van het zoekproces.

In de omgevingsvisie wordt geen aandacht besteed aan het enorme potentieel dat er is voor PV opwek langs wegen, langs het spoor en langs waterwerken. Ze suggereren om de volgende tekst op te nemen: 'De gemeente streeft ernaar om kleinschalige en lintvormige opwek van PV elektriciteit te bevorderen op plaatsen langs wegen, waterwerken en langs het spoor op zodanige wijze dat de visuele en ecologische impact zeer beperkt blijft. Waar mogelijk wordt samengewerkt met ProRail, Rijkswaterstaat, het waterschap en andere grondeigenaren.' Ze geven de gemeente mee dat het goed zou zijn om een herijking te doen van de visie grootschalige opwek. Suggestie is om de omgevingsvisie aangaande duurzame energieopwek niet aan te passen, maar om wel een herijking te doen van "opgewekt in Renkum", zodat duidelijker is hoe groot de inpassingsuitdaging is. Deze schetsen ze in hun zienswijze.

b) Beantwoording zienswijze

De randen zijn inderdaad aangestipt als mogelijkheid om de openheid te bewaken. Immers openheid is een van de kernkwaliteit van ons landschap. Biodiversiteit is dat echter ook. Daarom

hebben we ook voorwaarden opgenomen waarmee rekening gehouden moet worden bij het zoeken naar ruimte voor opwekking. In die voorwaarden heeft biodiversiteit nadrukkelijk een plek gekregen. Bij de uitwerking van het zoekproces (van zoekgebieden naar locaties naar plannen) zullen die voorwaarden gehanteerd worden. In de afweging die daaruit volgt zal dus moeten worden onderbouwd hoe dit zich tot biodiversiteit verhoudt. Hoewel we opwek langs infrastructuur al wel noemden in de omgevingsvisie vinden we de suggestie ten aanzien van lintvormige opwek een goede. We merken overigens op dat ook dat een uitspraak is over een mogelijke uitkomst van het zoekproces. We zullen de strekking van dit aangedragen punt overnemen in de omgevingsvisie.

We kunnen ons vinden in de suggestie om op termijn een actualisatie van de visie grootschalige opwek door te voeren. Dat hebben we ook vermeld in onze visie grootschalige opwek. Door de visie toe te passen, bij te stellen en te verrijken op basis van ervaringen en nieuwe (technologische) inzichten neemt de bruikbaarheid toe en blijft ze actueel.

c) Wijzigingen in de omgevingsvisie

Deze zienswijze leidt tot een tekstuele aanpassingen aan de omgevingsvisie. De mogelijkheden van energieopwekking in lintvorm worden specifiek benoemd bij de passages over de zoekgebieden in zowel het bos- en natuurgebied, de Renkumse enclave als de uiterwaarden.

Zienswijze 26

Natuurmonumenten

a) Samenvatting zienswijze

Allereerst geeft Natuurmonumenten graag hun complimenten over voor de concept-omgevingsvisie. - Wel maken ze zich zorgen om de voorziene grootschalige opweklocaties, deze zijn allemaal voorzien in de natuur. Ze verzoeken om al deze zoeklocaties te schrappen uit de visie, vanwege de natuur en biodiversiteit die onder druk staat. In het bijzonder gaat hun zorg uit naar de ingetekende locaties ten oosten van natuurgebied Reijerscamp en ten westen van natuurgebied Wolfhezerheide. Hun ambitie is om de natuur hier te versterken. Ze werken aan robuuste verbindingen tussen deze en andere natuurgebieden van het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Grootschalige energieopwek in het gebied beperkt de mogelijkheden en werpt blokkades op voor een robuust natuurnetwerk. Ze gaan graag in gesprek over robuuste natuurverbindingen op deze locaties. Als laatste zien ze nog kansen voor de meer robuuste natuur. Denk hierbij aan meer ruimte geven aan natuurlijke processen, bijvoorbeeld door te verkennen of en hoe (wilde) hoefdieren een bijdrage kunnen leveren in een natuurlijke vormgeving van het landschap.

b) Beantwoording zienswijze

Duurzame energieopwekking is hard nodig. De omgevingsvisie geeft daarvoor de kwalitatieve lijn aan om hierin afwegingen te maken. Die lijn luidt kortgezegd: prioriteit bij grootschalige opwek op de bebouwde omgeving (daken), maar ook het landschap zal nodig zijn. Hiervoor komen alleen de aangegeven zoekgebieden in aanmerking. Die zoekgebieden zijn een resultaat van een uitgebreid proces waarin we de belangen zorgvuldig hebben afgewogen: natuur, landschapsbeleving, etc. De

term zoekgebieden betekent dat we binnen deze gebieden zoeken naar ruimte voor energie opwek. Het betekent dus niet dat de zoekgebieden per definitie vol komen, maar dat er ergens binnen die gebieden opwek kan komen. Of dat zo zal zijn, hangt ervan af of er initiatieven zijn van inwoners of projectontwikkelaars en ook speelt het maatschappelijk draagvlak een belangrijke rol. Bij elke stap waarbij de plannen concreter worden, gaan de initiatiefnemers en gemeenten opnieuw in gesprek met inwoners en andere belanghebbenden. Bij het zoeken naar ruimte voor opwek binnen die zoekgebieden hebben we voorwaarden opgenomen waar rekening mee moet worden gehouden. Daarin komt ook biodiversiteit nadrukkelijk terug. Het aspect biodiversiteit zal dus zorgvuldig meegewogen moeten worden in de afweging of en zo ja waar en hoeveel er per zoekgebied ruimte is voor opwek. Daarmee is dit belang in onze optie voldoende verkankerd. Het voert te ver om de zoekgebieden uit de visie te verwijderen zoals natuurmonumenten voorstelt. De zoekgebieden zijn overigens bovendien al bestaand beleid zijn, zijn niet nieuw in deze omgevingsvisie en zijn ook op basis van regionale afspraken tot stand gekomen.

De in de zienswijze genoemde plannen voor natuurversterking zullen bij het zoekproces uiteraard ook meegewogen worden. Kennis over deze plannen zal ons helpen bij een goede afweging hierin en we gaan dan ook graag in op de uitnodiging om hierover met elkaar in gesprek te gaan.

c) Wijzigingen in de omgevingsvisie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassingen aan de omgevingsvisie.

Zienswijze 27

Stichting Environmental Justice

a) Samenvatting zienswijze

De zienswijze verwijst naar eerdere zienswijzen op het ontwerpbestemmingsplan Doorwerth Centrum 2019. In de omgevingsvisie wordt namelijk verwezen naar deze ontwikkelingen. Eerdere zienswijzen ingediend i.h.k.v de ontwerpbestemmingsplan Doorwerth Centrum willen de indieners in verband hiermee derhalve herhalen en hierbij tevens inlassen. Ze zijn van mening dat de planontwikkeling in Doorwerth niet ten goede komt aan de bestaande natuur en het milieu. Dat geldt ook voor de ontwikkelingen m.b.t. de biomassa activiteiten in de gemeente Renkum.

b) Beantwoording

Naast deze individuele beantwoording verwijzen we ook naar de algemene beantwoording van zienswijzen die betrekkingen hebben op woningbouwlocaties of zoekgebieden voor nieuwe bebouwing. Dit algemene antwoord is weergegeven als laatste paragraaf in dit hoofdstuk "algemeen | woningbouwlocaties en zoekgebieden woningbouw."

In juni 2017 heeft de Renkumse gemeenteraad ingestemd met het masterplan Centrum Doorwerth. Dit masterplan is het resultaat van een intensief ontwerpproces, geïnitieerd door het dorpsplatform Doorwerth van waaruit een kernteam is geformeerd. Dit kernteam heeft zich met

overige betrokkenen uit de samenleving van Doorwerth ingezet om een centrumplan te maken waarin de hoofdkeuzes zijn vastgelegd voor de toekomstige ontwikkeling van Doorwerth centrum. Aanleiding voor dit plan is het feit dat Doorwerth geen echt dorpshart kent en er een echte ontmoetingsplek ontbreekt. Bovendien laat de kwaliteit van de openbare ruimte te wensen over en voldoet het aanwezige vastgoed in het centrum niet.

In het masterplan is aangegeven dat woningbouw is voorzien in het centrum van Doorwerth, o.a. in het gebied aan / tussen de Bachlaan – Richtersweg. Dat masterplan is in 2019 vertaald in een ontwerp-bestemmingsplan, dat in mei 2019 ter inzage is gelegd. Dat masterplan is overgenomen / globaal weergegeven in de omgevingsvisie. Dat is dus geen nieuw beleid. Overigens moet worden opgemerkt dat het betreffende gebied, midden in bestaand bebouwd gebied van Doorwerth, geen beschermd bosgebied is. Het heeft een maatschappelijk bouwbestemming waarbij er ook nog een school aanwezig is. In het verleden stonden er nog meer gebouwen in het gebied. Het gebied kan dus op dit moment al grotendeels bebouwd worden. Het deels omvormen van het gebied, zoals opgenomen in het masterplan, naar woningbouw is daarmee ook denkbaar. Uiteraard zal de uitwerking van de plannen met zorg moeten gebeuren. Daarvoor is o.a. het ontwerpbestemmingsplan opgesteld.

Ten aanzien van de opmerking over biomassa-activiteiten merken we op de we in de omgevingsvisie nergens uitspreken dat we biomassa ambiëren.

c) Wijzigingen in de omgevingsvisie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassingen aan de omgevingsvisie.

Zienswijze 28

Renkumseheide 6, Renkum

a) Samenvatting zienswijze

Deze zienswijze sluit aan op een eerdere brief gestuurd in het kader van de visie grootschalige opwek. De omgevingsvisie en de visie grootschalige opwek zijn gekoppeld en daarmee is deze eerdere brief integraal onderdeel.

Er wordt in de omgevingsvisie gesproken over de grootschalige opwekking van energie door middel van windmolens en zonnepanelen, maar aan het aspect 'grootschalig' wordt geen enkele aandacht gegeven, dit terwijl de invulling van dat aspect een enorme aanslag op de natuurgebieden in onze gemeente betekent. Daarnaast zorgt het ervoor dat de ambities die in de omgevingsvisie gepresenteerd worden niet realistisch zijn i.e. een combinatie van aandacht voor de natuur, recreatie en cultuurhistorische aspecten, bescherming van (bedreigde) diersoorten en grootschalige opwek van energie gaan namelijk niet samen.

Indieners geven aan (net als eerder) dat de transparantie in het door de gemeente gevolgde proces te wensen overlaat. Er wordt gesuggereerd dat 'omwonenden' zijn betrokken, maar dat is zeker niet het geval. Het gevoel ontstaat dat de noodzakelijke, voorgeschreven stappen worden

doorlopen om daarmee al die stappen 'af te kunnen vinken'. In de reactie die ze hebben ontvangen van de gemeente op 28 September 2021 op hun e-mail wordt aangegeven dat de aandacht voor de gezondheid van inwoners in relatie tot energieopwekking een plek heeft gekregen in de omgevingsvisie. Echter, zien ze alleen in slide 33 terug dat er rekening wordt gehouden 'met een gezonde leefomgeving voor omwonenden rond locatie voor grootschalige opwek'. Ze pleiten er dan ook voor dat de mogelijkheid tot aanleg van windmolens uit de omgevingsvisie wordt geschrapt. Zo niet, dan is het een vereiste en verantwoordelijkheid van de gemeente om nu al, net als bij de wespandief, een onderzoek naar de effecten op de gezondheid van de inwoners van de gemeente uit te laten voeren.

Indieners vinden dat de gemeente doet voorkomen alsof het combineren van de nagestreefde grootschalige opwek van energie door middel van 100 hectare zonnepanelen te combineren valt met aandacht voor onze natuur(gebieden) en de diverse uitgesproken ambities (zie zienswijze voor alle citaten uit de omgevingsvisie), maar dat is overduidelijk niet het geval. Dat maakt het door u doorlopen proces onzorgvuldig en onvolledig. En dus ook niet transparant. Ze vragen zich af hoe de gemeente van 200 ha, zoals verteld tijdens de bijeenkomst over grootschalige opwek op 5 november 2020, naar 100 ha zonnepanelen is gegaan voor het voldoen van de RES doelstellingen. Indieners vragen zich af waarom de presentatie van die bijeenkomst nooit is toegestuurd naar de deelnemers of is geplaatst op 'Renkum Verduurzaamt Samen'. Zij denken een gebrek aan zorgvuldigheid en transparantie. Ze hebben tijdens de Microsoft Teams-bijeenkomst van donderdag 24 juni 2021 aangegeven dat het aantal hectare zou moeten worden opgenomen door middel van een grafische weergave omdat "een plaatje soms meer zegt dan 1.000 woorden". Ze zijn dan ook verbaasd dat het getal in zijn geheel niet terugkomt. Zij geven aan dat ze denken dat dit is, omdat de gemeente de discussie niet wil voeren. Ze hebben de 100 ha ingetekend in het zoekgebied (zie bijlage 3) en geven aan dat dit compleet ligt ingeklemd tussen Natura 2000 en het GGN. - Kortom, ze zijn voor verduurzaming, maar tegen het daarvoor opofferen van ons natuurgebieden. Zeker omdat daar uitstekende en voldoende alternatieven voor zijn volgens hen (zie ook bijlage 1).

b) Beantwoording

Grootschalige betekent opwek van schone/duurzame energie op grote schaal, met name zonneparken en windparken. We bedoelen dus de opwek groter dan die voor een individueel huishouden of bedrijf. Dit zullen we verduidelijken in de omgevingsvisie.

Om te voldoen aan nationale, provinciale en gemeentelijke klimaatambities, zijn we op zoek naar mogelijkheden om binnen onze gemeente energie op te wekken. Maar daarbij wegen we ook andere belangen af, waaronder die van natuur, recreatie en cultuurhistorische aspecten. Wanneer we in die afwegingen andere belangen voor energieopwek laten gaan, zullen we op een andere manier moeten zorgen voor duurzaam opgewekte energie. Uiteraard vergt dit nog de nodige nadere uitwerking, maar dit betekent niet dat de ambitie om klimaatneutraal te worden niet realistisch zou zijn.

Het proces om te komen tot deze omgevingsvisie is zeer transparant verlopen. Zowel de conceptversie als de ontwerpversie zijn beschikbaar gesteld en er is de gelegenheid geboden om op beide versies input te leveren. We zijn blij dat de indiener dit ook actief heeft gedaan.

De zienswijze gaat erg veel in op 100 hectare aan zonnevelden. De omgevingsvisie stelt echter nergens dat er 100 ha in de zoekgebieden in het buitengebied opgewekt moet gaan worden. Het betreft een visie die ontwikkelingen mogelijk moet maken. De realisatie van die ontwikkelingen (en daarmee het precieze aantal hectares) volgt in een eventueel uitvoeringsproject van een initiatiefnemer. De omgevingsvisie geeft voor nu een inhoudelijke, kwalitatieve benadering over hoe we tegen het eventueel realiseren van zonnevelden in het buitengebied aankijken. Die benadering luidt kort gezegd: prioriteit bij grootschalige opwek op de bebouwde omgeving (daken), maar ook het landschap zal nodig zijn. Hiervoor komen alleen de aangegeven zoekgebieden in aanmerking. Bij de uitwerking hiervan werken we van zoekgebied naar concrete locaties naar concrete plannen. Bij elke stap waarbij de plannen concreter worden, gaan de initiatiefnemers en gemeenten opnieuw in gesprek met inwoners en andere belanghebbenden. Het is dus niet zo dat de zoekgebieden volledig vol zullen komen te liggen. Immers bij het zoeken naar ruimte voor opwek binnen die zoekgebieden hebben we voorwaarden opgenomen waar rekening mee moet worden gehouden. Daarin komt ook biodiversiteit en openheid nadrukkelijk terug. Die aspecten zullen dus zorgvuldig meegewogen moeten worden in de afweging of en zo ja waar en hoeveel er per zoekgebied ruimte is voor opwek. We realiseren dus niet zomaar 100 hectare in de zoekgebieden zoals indiener lijkt aan te nemen maar maken een kwalitatieve afweging om op een zo passend mogelijk manier energieopwek te realiseren volgens de uitgestippelde gedachte in de visie. Daarmee zijn de belangen van biodiversiteit, natuur en openheid in onze optiek voldoende verkankerd. We laten de zoekgebieden dan ook staan in de visie. De zoekgebieden zijn overigens bovendien al bestaand beleid en niet nieuw in deze omgevingsvisie en zijn ook op basis van regionale afspraken tot stand gekomen.

Een andere voorwaarde is inderdaad dat het aspect gezondheid ook meegenomen wordt bij het zoeken naar ruimte voor duurzame energieopwek. Daarmee is dit belang voldoende verankerd in de visie. Uiteraard zal er bij de nadere uitwerking naar mogelijke concrete locaties voor windmolens, mocht dit na 2030 inderdaad aan de orde blijken, sprake zijn van onderzoeken en/of onderbouwing van de keuzen hierin. Onderzoek naar de relatie tussen windturbines en gezondheid wordt op landelijk schaal aangepakt. Omdat windmolens in verband met de wespandief nu geen issue zijn, is tot 2030 zonne-energie het uitgangspunt in de visie. Een uitgebreide verhandeling over wel of geen windmolens (los van de voorwaarden die we sowieso aan duurzame opwek stellen in onze visie) hebben we daarom bewust nog geen plek gegeven in de visie. Mocht het na 2030 mogelijk worden doen we dat op basis van inzichten die we dan hebben. Het zij bij actualisering van omgevingsvisie, het zij via een programma, het zij via een regionale visie hierop.

Overige vragen gaan over het proces met betrekking tot de visie grootschalige opwek. De nota van beantwoording betreft de omgevingsvisie. De visie grootschalige opwek is reeds vastgesteld beleid.

c) Wijzigingen in de omgevingsvisie

Deze zienswijze leidt tot een kleine aanpassingen aan de omgevingsvisie, waarbij de term grootschalige opwek verduidelijkt zal worden.

Zienswijze 29

Buunderkamp 5, Wolfheze

a) Samenvatting zienswijze

Het valt de indieners op ze op dat de visie op het vlak van de ecologie minder specifiek is dan op andere thema's. Ecologisch verbinden wordt in de huidige visie enkele keren genoemd (o.m. p.26 en p.41), maar steeds erg algemeen gehouden. Ook de figuren op p.66 en p.67 zijn weinig specifiek. Ze suggereren om in 4.6 een aparte paragraaf toe te voegen waarmee de tekst over ecologisch verbinden vergelijkbaar specifiek wordt als de tekst over andere thema's. Daarnaast doen ze de aanbeveling dat op de kaart op p. 38 deze verbindingen worden weergegeven.

Een andere suggestie is om "Bos en natuur" te vervangen door "Bos en heide". De heide is typerend voor Renkum en is een kwetsbaar landschapstype dat specifieke aandacht vergt.

Indieners willen er voorts op wijzen dat toerisme en recreatie tot zover geen doel op zich was, maar dienend voor werkgelegenheid, zoals beschreven in 3.6. Als die werkgelegenheid er voldoende is, werkt al te voortvarend doorgaan met het aantrekken van toerisme en recreatie problemen in de hand op het vlak van rust voor de eigen bewoners en verstoring van de natuur. Die kant moeten de gemeente niet op willen gaan.

Op p.70 wordt besproken in de paragraaf 'bodem en water' dat grondwaterdaling een probleem is, in het bijzonder voor de Renkumse enclave. Een groot deel van deze grondwaterdaling is het gevolg van grootschalig gebruik van grondwater door lokale Renkumse Industrie. Ze suggereren hier in de bijlage -of in de hoofdtekst- op te nemen dat de gemeente Renkum positief staat ten opzichte van initiatieven om industrieel grootschalig gebruik van grondwater uit de Veluwe in te dammen.

b) Beantwoording zienswijze

De omgevingsvisie is een visie op hoofdlijnen. Het ecologisch verbinden van de genoemde gebieden en aandacht voor biodiversiteit in zijn algemeenheid zijn belangrijke ambities daarin, inderdaad algemeen en op hoofdlijnen. Hoe we die ambities exact waarmaken voert te ver om in deze visie op te nemen. Ook exacte locaties van eventuele toekomstige verbindingen hebben we daarom niet opgenomen in de visie. Hiervoor zijn binnen de Omgevingswet de instrumenten programma en omgevingsplan beter geschikt. Dit geldt ook voor ambities op andere thema's die we eveneens vrij algemeen en op hoofdlijnen houden in de omgevingsvisie.

Hoewel heide inderdaad een typerend landschapstype is, denken we dat de benaming van het bos- en natuurgebied de lading beter dekt. Heide valt binnen het begrip natuur en heide komt naast in dit deelgebied ook in andere deelgebieden van het landschap voor, zoals op de Renkumse enclave.

Het bos- en natuurgebied omdopen tot bos- en heide gebied zou daarom wellicht meer verwarring wekken.

We delen de waarborging van de rust en het voorkomen van verstoring van de natuur door recreatie. We gaan in onze visie dan ook juist uit van ons huidige recreatieve profiel. Rust, spreiding en gebruik van bestaande locaties is de kern. Er is dan ook geen sprake van dat we grote mensenmassa's en zeer intensieve gebieden ambiëren. Daar waar toerisme binnen ons huidige genoemde profiel tot wat grotere drukte leidt stellen we wel dat we dit in goede banen leiden.

Ten aanzien van het deel van de zienswijze dat betrekking heeft op grondwateronttrekking door industrie verwijzen we naar ons antwoord bij zienswijze 2 dat ook op dit punt ingaat.

c) Wijzigingen in de omgevingsvisie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassingen aan de omgevingsvisie.

Zienswijze 30

Sara Mansveltweg 51, Wolfheze

a) Samenvatting zienswijze

In de omgevingsvisie is er geen onderscheid gemaakt voor het chaletpark en de camping in Wolfheze. Zou deze hierin niet duidelijker aangemerkt moeten worden in de huidige functie? Daarnaast geven indieners aan dat ze de bestemming van perceel AI491, gelegen aan de noordzijde van hun perceel willen uitbreiden met de functie wonen, daar ze dit perceel in de nabije toekomst zullen aankopen en willen gaan gebruiken als tuin.

b) Beantwoording

De omgevingsvisie is een visie op hoofdlijnen voor de ontwikkeling van de gemeente op lange termijn. Recreatie is daar een belangrijk onderdeel van. Het behouden van een sterk aanbod aan recreatieve voorziening is dan ook de ambitie die de visie uitademt. De camping en het chaletpark zijn daar zeker onderdeel van. Dit is symbolisch aangegeven met een 'R' op de visiekaart. De visie is echter niet zo concreet dat daarbij een onderscheid in camping en chaletpark relevant is. Dit is meer een kwestie op detailniveau dat binnen de omgevingswet uiteindelijk zal landen in een omgevingsplan (dat de huidige bestemmingsplannen vervangt). Hetzelfde geldt voor het deel van de zienswijze dat betrekking heeft op het tuinperceel.

c) Wijzigingen in de omgevingsvisie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassingen aan de omgevingsvisie.

Zienswijze 31

Stichting Renkums Beekdal

a) Samenvatting zienswijze

Ten eerste: Met bijzondere belangstelling is kennisgenomen van het ontwerp Omgevingsvisie Renkum 2040 omdat dit de eerste Omgevingsvisie is en deze de basis legt voor de ambities voor

onze leefomgeving voor een lange periode tot 2040. Wij streven naar een constructieve samenwerking en zijn daar al mee begonnen bij de participatieve voorbereiding van deze omgevingsvisie. Wij constateren dat onze inbreng erkend en verwerkt is in het voorliggende ontwerp.

Het Renkums Beekdal en het Heelsums Beekdal zijn als ecologische verbindingzone nog niet "afgerond". Er liggen nog grote uitdagingen en wij missen in de ontwerpvisie onze ambitie om door middel van eco-passages onder de N225 en de spoorlijn nabij Quadenoord de ecologische corridor tot leven te brengen. Wij vinden dat u hier in uw visie concreter over kunt zijn door de voor de hand liggende locaties voor deze passages in uw kaartbeeld op te nemen met een aanduiding voor een onderdoorgang. Dat geldt ook voor de optimalisatie van de onderdoorgang van de Heelsumse Beek onder de N225. Wij zien graag dat u deze ambities ook tot die van u maakt, ook al ligt de verantwoordelijkheid voor de realisatie van deze passages niet bij de gemeente maar bij de provinciale of rijkspartners.

In het kaartbeeld Visie Gemeentebreed is het trace van de Renkumse Poort corridor aangegeven vanuit de Uiterwaarden langs de Renkumse beek en door het bosgebied van Quadenoord naar de J.P. Thijssse ecoviaduct ten noordoosten van de Buunderkamp. Wij vragen u ook het beloop van de beoogde natte ecopassage langs beek en onder de spoorlijn aan het kaartbeeld toe te voegen.

Wij missen ook de ambitie om mee te werken aan een rigoureuze terugdringen van de grondwaterstands dalingen zoals deze zich in de afgelopen eeuw hebben voorgedaan.

De Omgevingsvisie lijkt ons een uitgelezen kader om de gewenste recreatiezonering te integreren. Omdat de onderscheiden landschapstypen ook de draagkracht voor dag-recreatief gebruik bepalen kan dit op eenvoudige wijze aan de legenda-eenheden voor de afzonderlijke landschapstypen (Kaartbeeld Visie Landschap) worden toegevoegd: de beekdalbodems alleen toegankelijk voor extensieve dagrecreatie (wandelen). De bosgebieden vanwege hun ruimere opvangcapaciteit toegankelijk voor intensieve dagrecreatie (alleen langzaam verkeer).

De aanduiding van een nieuwe woningbouwlocatie nabij het landgoed De Keijenberg/De Beken roept reeds nu grote bezwaren op vanwege de kwetsbaarheid van het omringende landgoederen- en beekdallandschap. Vooralsnog lijken andere locaties minder bezwaarlijk. Wij verzoeken u deze woningbouwlocatie te heroverwegen.

Graag blijven wij met u in gesprek en werken wij met onze gebiedspartners in het Gletsjerparadijs initiatief mee aan de uitwerking van de Omgevingsvisie tot een Omgevingsplan en samen met stakeholders in de gemeenten Ede en Wageningen tot een gebiedsprogramma voor Heel het Renkums Beekdal, van hoge tot lage Veluwe, een grenzeloos gletsjerparadijs.

b) Beantwoording zienswijze

Eco-passages zijn inderdaad een goed middel tegemoet te komen aan de ambities met betrekking tot natuur en biodiversiteit uit de omgevingsvisie. Het specifiek noemen van eco-passages voegen dan ook toe aan de visie. Het opnemen van de letterlijke locaties, zoals de stichting voorstelt, vinden we echter te ver gaan. Het is een visie op hoofdlijnen en een plan dat ingaat op waar welke passages precies zien we als een uitwerking van de ambities uit deze visie. We denken dan ook dat dit beter terug kan komen in een programma of in het omgevingsplan.

Het punt ten aanzien van het terugdringen grondwaterstanddaling hebben we ten opzichte van de conceptvisie inmiddels specifieke benoemt als ambitie. In dit kader verwijzen we ook naar ons antwoord bij zienswijze 2.

Wat betreft zonering sluiten we met onze omgevingsvisie aan op het provinciaal beleid. Het letterlijk stellen dat alleen wandelen in de beekdalgebieden mogelijk is vinden we te ver gaan. We vinden het wel een goede suggestie om de zonering nog iets inzichtelijker te maken in de visie. We zullen tekstueel aangeven dat we in de beekdalen en de uiterwaarden uitgaan van hoofdzakelijk extensieve dagrecreatie en in de bosgebieden en de enclave grotendeels ruimte is voor intensieve en extensieve dagrecreatie. De 'R' symbolen blijven daarbij op de kaarten staan als locaties waar sprake is van meer geconcentreerde recreatievoorzieningen.

Ten aanzien van de genoemde woningbouwlocatie verwijzen we naar ons algemene antwoord over woningbouwlocatie onderaan de beantwoording van deze individuele zienswijzen

Tot slot gaan we graag in op de uitnodiging om met elkaar in gesprek te blijven over het Gletsjerparadijs. Hoewel het niet bekend is welke programma's we als uitwerking van de visie opstarten, nemen we uw initiatief zeker mee in onze overwegingen daarbij.

c) Wijzigingen in de omgevingsvisie

Deze zienswijze leidt tot tekstuele aanpassingen aan de omgevingsvisie. Het toepassen van eco-passages wordt als concreet middel aangestipt en de passages over recreatiezonering worden als volgt verduidelijkt: hoofdzakelijk extensieve recreatie in de beekdalen en uiterwaarden, grotendeels ruimte voor extensieve en intensieve recreatie in de enclave en het bosgebied.

Ingezonden reactie VGGM

Deze reactie is binnengekomen nadat de termijn voor het indienen van een zienswijze was verstreken. Formeel behandelen we deze reactie daarom niet als zienswijze. Desalniettemin danken we de VGGM voor hun reactie en laten we weten hiervan kennis te hebben genomen. We zijn blij om te horen dat we de eerdere input die VGGM heeft gegeven naar tevredenheid hebben verwerkt in onze omgevingsvisie. Deze reactie leidt niet tot aanpassingen aan de visie.

Algemeen | woningbouwlocaties en zoekgebieden nieuwe bebouwing

Een aantal zienswijzen gaan over de woningbouwlocaties die zijn opgenomen op de visiekaart. Dit betreffen (delen van) de zienswijzen 1, 4, 7, 9, 10, 13, 15, 20, 27 en 31. Naast eerder gegeven antwoord op deze afzonderlijke zienswijzen vormt onderstaand algemene antwoord op de

zienswijzen ten aanzien van woningbouwlocaties en zoekgebieden nieuwe bebouwing onderdeel van de beantwoording.

Het is een gegeven dat de gemeente Renkum, net als alle andere gemeenten in Nederland extra woningen moet bouwen om te kunnen voldoen aan de woonbehoefte van de groeiende bevolking en de dalende gemiddelde woningbezetting. Met de regio zijn afspraken gemaakt over de aantallen woningen (kwantiteit) en de soorten woningen (kwaliteit). In de gemeente Renkum zijn woningbouwlocaties schaars en vaak beperkt vanwege aanwezige of planologisch beschermde natuur.

Daarom zal verreweg het grootste deel van de woningbouwopgave plaats (moeten) vinden buiten de aanwezige en/of planologisch beschermde natuur. Dat houdt in dat die dus in hoofdzaak zal moeten plaatsvinden in de bestaande bebouwde omgeving en dus in of langs de rand van de dorpen (daar waar die natuur of natuurbescherming niet aanwezig is). Daarbij zal, omdat er niet veel onbebouwde gebieden meer zijn in en langs de dorpen, veel uit herontwikkeling van bestaand vastgoed en/of met stedelijke functies bestemde grond bestaan.

Dit is allemaal ook zo beschreven in de omgevingsvisie.

De omgevingsvisie beschrijft grofweg een periode tot circa 2040. In die periode moeten vele honderden woningen gebouwd worden in de gemeente. In de omgevingsvisie zijn op kaart enkele nu bekende woningbouwlocaties opgenomen, maar ook enkele zoekgebieden voor woningbouw op de lange termijn.

Als de geschiedenis ons iets leert is dat niet alle huidige functies voor eeuwig zijn. De meeste zullen en keer stoppen en daarom dient nu al nagedacht worden over mogelijk toekomstig nieuw gebruik. Dat is wat de omgevingsvisie doet en waar ze voor bedoeld is. Daarom is in de omgevingsvisie ook al nagedacht over mogelijke locaties die op (de lange) termijn mogelijk eindigen en of die dan eventueel, onder voorwaarden omgezet zouden kunnen worden voor woningbouw. Dat wil niet zeggen dat die locaties ook (allemaal) omgezet zullen worden naar woningbouw, dat het al vastligt dat dit zal gebeuren of in welke vorm en dichtheid dit zal zijn. Dat zal tegen die tijd dan per locatie bezien en beoordeeld moeten worden. Op dat moment zal ook het planologische regime gewijzigd moeten worden (via wijziging van het bestemmingsplan of omgevingsplan). Daarbij zal dan ook weer inspraak mogelijk zijn. Op dit moment wordt in de visie vooral een mogelijke denkrichting naar woningbouw weergegeven.

Bij die mogelijke toekomstige wijziging van het planologische regime zal dan beoordeeld moeten worden of er woningen komen, hoeveel en welke soorten woningen en waar die woningen komen op het terrein. Daarbij zal dan rekening gehouden worden met zaken als voldoende afstand tot de bestaande (woon)omgeving, de natuurwaarden van de omgeving, de bereikbaarheid van de locatie enz..

In de omgevingsvisie zijn op kaart alleen grotere aaneengesloten zoekgebieden opgenomen waar woningbouw denkbaar is op termijn. Een aantal daarvan is in bezit van derden en betreft functies

waarvan verwacht wordt dat die op termijn zullen stoppen. Een aantal betreft juist gemeentelijke terreinen, zoals sportvelden en volkstuincomplexen. Uiteraard dienen tegen die tijd oplossingen gevonden worden voor verplaatsing van de sportfuncties of de volkstuinen (indien dat dan nog nodig mocht zijn).

Zoals eerder vermeld is er behoefte aan nieuwe woningen maar ook aan de juiste soort woningen. De gemeente heeft weinig eigen grond in bezit in en aan de rand van de bestaande stedelijke omgeving waar woningbouw mogelijk is, behoudens locaties als sportvelden en volkstuincomplexen. Met eigen grond, en zeker als die ook nog eens onbebouwd is, kan meer en beter gestuurd worden op kwaliteit van de woningbouw (omdat de basiskosten lager zijn).